

Directa

periodisme cooperatiu per la transformació social

Núm. 484 del 18/9 al 1/10 de 2019 2,5 €

Inseguretat a la carta

La confluència d'interessos polítics, corporatius, mediàtics i empresarials orquestra una 'crisi de seguretat' a Barcelona, tot i que els indicadors se situen al mateix nivell que en el mandat de Xavier Trias

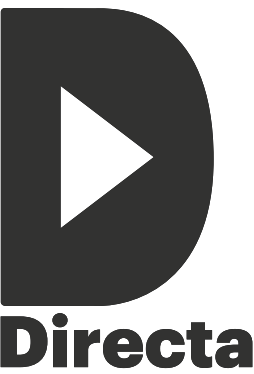
pàg. 4-11



/ MANU CLAVERO

Suplement L'Improcedent

Vuit pàgines en col·laboració amb el Col·lectiu Ronda sobre la vulneració de drets en l'anomenada economia col·laborativa



periodisme cooperatiu per la transformació social

EDITA
La Directa SCCL
C. Riego, 37, baixos esquerra
08014 Barcelona
Tel: 935 270 982
Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat
www.directa.cat
DIPÒSIT LEGAL: B 16982-2016



Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. La Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

QUI SOM?

- A fons**
Grup d'investigació
- Miralls**
Gemma Garcia
- Cruïlla**
Laia Mas i Guille Larios
- Impressions**
Laia Alsina, Ekaitz Garate i Xavier Puig
- Roda el món**
Oriol Andrés i Joan Mas
- Expressions**
Clara Macau i Núria Curcoll
- La indirecta**
Àlex Romaguera i Mariana Cantero
- Fotografia**
Víctor Serri
- Il·lustració**
Roser Pineda i Lluís Ràfols
- Correcció**
Èlia Olivan
- Edició**
Jesús Rodríguez
- Disseny gràfic i compaginació**
Pau Fabregat
- Projecte gràfic**
Lola Fernández, Gerard Casadevall, Diego Muñoz i Pau Fabregat
- Coordinació web**
Eloi Latorre, David Bou, Gemma Garcia i Maties Lorente
- Coordinació País Valencià**
Ester Fayos
- Audiovisuals**
Sònia Calvó i Estel·la Marcos
- Administració i subscripcions**
Ester Mora
- Difusió**
Estel·la Marcos
- Publicitat i distribució**
Paula Rodríguez
- Gestió web**
Talaïos Koop.

NUCLIS TERRITORIALS I MITJANS COL·LABORADORS:
Gironès, la Selva, Pla de l'Estany i Baix Empordà ('L'Ariet'); Alt Empordà ('La Fissura'); Osona ('El Setembre'); Maresme; Baix Llobregat ('La Riuada' i 'Infobaix'); Alt Penedès, Baix Penedès, Anoia i Garraf ('Xarxa Penedès'); Vallès Oriental; Vallès Occidental; Barcelonès ('La Intervia'); El Camp; Terres de Ponent; Castelló; València; Mallorca ('Aguait'); Eivissa; Menorca; Perpinyà i Terres de l'Ebre, El Salto, La Marea, Pikara, Argia, Ahötsa, Soberania Alimentaria

CONTACTES:
General directa@directa.cat
Redacció Barcelona redaccio@directa.cat
Redacció València paisvalencia@directa.cat
Subscripcions subscripcions@directa.cat
Publicitat publicitat@directa.cat
Distribució distribucio@directa.cat

PORTADA: MANU CLAVERO

La Directa enguany ha rebut dues subvencions de la Generalitat de Catalunya, que representen un 5% del seu pressupost. Per això hem de posar el seu logotip.



SUMARI

A FONS

4-11



Bambolines de la crisi de seguretat
Barcelona ha viscut un repunt en el nombre de robatoris amb violència, però l'impacte mediàtic i polític del fenomen s'ha sobredimensionat. Jesús Rodríguez en destapa algunes claus poc visibles. Guille Larios entrevista veus crítiques amb la securització i Yeraí S. Iborra dona veu als venedors ambulants. Fotos de Freddy Davies.

MIRALLS

12-15



Entrevista a Jordi Cuixart
El president d'Òmnium respon un extens qüestionari des de Lledoners. Es reafirma que la seva prioritat no és sortir de la presó sinó la defensa de l'exercici dels drets fonamentals. Preguntes de Gemma Garcia, il·lustracions de Felipe de San Pedro.

IMPRESSIONS

16-18



Sexe patriarcal
Elena Crespi, psicòloga i sexòloga, parla de les relacions sexuals travessades pel masclisme. Il·lustració de Julio Fuentes.

Legitimitat antimonàrquica
Article de Joan Serra Capallera, amb il·lustració de Ribes Cooked.

CRUÏLLA

19-21



Transhumància viva
Els ramats bovins i equins recuperen protagonisme en les rutes -de l'interior a la costa- a la cerca de pastures a les comarques de Castelló i el Prepirineu català. Un reportatge de David Bellés amb fotografies d'Albert Fabregat i la Fundació Miranda.

RODA EL MÓN

22-26



La revolta de les banderes
Xavier Ruiz Ribes actualitza l'estat de les mobilitzacions socials contra el govern de Daniel Ortega a Nicaragua.

Presó a cel obert a Palestina
Maria Soler viatja fins al poble d'Al-Walaja, un dels més fracturats pel mur.

Extravagant estiu a Itàlia
L'anàlisi internacional d'Andrea Cegna.

EXPRESSIONS

27-31



Obrir l'accés a la cultura
Joan Ballart focalitza les iniciatives que posen la música, el teatre o el món dels castells a l'abast de tothom.

Monstre
El relat de Júlia Bacardit, amb il·lustració de Cristina Cortés.

Ressenyes culturals
Laura Ortensi, David Palau i Misael Alerm.

INDIRECTA

32



Entrevista a Gemma Casal
Mariana Cantero conversa amb l'activista de la campanya "Fruita amb justícia social". Treballen per unes millors condicions laborals i d'allotjament en l'explotació agrícola a les comarques del pla de Lleida. Amb fotografia de Dànae Quiroz.

Més que mil paraules



MIGUEL LÓPEZ MALLACH | En la Diada de l'Onze de Setembre d'enguany a Barcelona van participar 750.000 persones, segons el nostre recompte per superfície i densitat. Diaris com La Razón i l'ABC van abusar de l'enquadrament de les fotografies i l'hora en què estaven fetes per defensar la tesi d'un fracàs en la convocatòria. Les imatges mai són neutrals. Aquesta instantània es va prendre des del centre comercial Les Arenes poc abans de l'inici de la mobilització.

Comunitat Directacoop

Periodisme amb premi

Redacció Directa | @La_Directa

Perpinyà ha estat, un any més i durant quinze dies, l'epicentre mundial del fotoperiodisme. La capital de la Catalunya Nord ha acollit del 31 d'agost al 15 de setembre la 31a edició del Visa pour l'Image, un dels festivals de reportatges fotoperiodístics més importants del món. Els edificis històrics i centres culturals de la ciutat es van omplir d'exposicions que explicaven, a través d'impactants imatges, realitats i conflictes que han marcat (o haurien d'haver-ho fet) l'actualitat dels darrers anys. Les manifestacions de les armilles grogues a l'Estat francès, les caravanes de migrants de l'Amèrica central als Estats Units o la cara oculta del turisme amb animals han estat alguns dels temes d'aquesta edició. En paral·lel, el Festival OFF va donar l'oportunitat a amateurs de la fotografia d'exposar els seus treballs al gran públic en diversos comerços, bars i carrers de Perpinyà.

En aquest marc s'entreguen també els premis de fotoperiodisme jove Clic, que promocionen produccions audiovisuals i fotogràfiques realitzades per joves que s'aproximin i denuncien problemà-

tiques socials actuals. El jurat del Clic, que atorga des de fa dinou anys l'Associació Diomira i l'Agència Catalana de la Joventut de la Generalitat de Catalunya, ha premiat dos reportatges de la DIRECTA.

Per una banda, ha estat guardonat amb el primer premi en la modalitat audiovisual el documental *Fugir per estimar i ser*, realitzat per Victor Yustres, Sònia Calvó i Victòria Oliveres, amb la col·laboració de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat i el Servei Civil Internacional. El reportatge, que va ser presentat el maig al Centre LGTBI de Barcelona i ja es pot veure al canal de YouTube de la DIRECTA, explica històries de persecucions, resistències i asil de la comunitat LGTBI marroquina, tant al Marroc com a Ceuta i a Barcelona.

Per altra banda, ha estat seleccionada en la categoria de fotoreportatge l'obra "Entre la Sierra i Cali", de Montse Giralt, una sèrie de quatre fotografies que formen part d'un dels capítols del documental i reportatge *Cuidar entre terres*, disponible també al webdoc www.cuidarentreterres.directa.cat.

L'espina

21 de setembre, Dia Internacional de la Pau



LA CAMBRA FOSCA DE LA **CRISI DE SEGURETAT A BARCELONA**

Empresariat dels sectors immobiliari i turístic, sindicats policials i partits polítics impulsen un increment de la percepció d'inseguretat malgrat que els índexs de criminalitat són equiparables als d'una dècada enrere

Jesús Rodríguez | @albertmartnez



“**B**arcelona és una anomalia. Al centre de les grans ciutats europees no hi viu gent”. Aquesta frase, segons explica l'exregidora del districte de Ciutat Vella de la capital catalana Gala Pin (2015-2019, Barcelona en Comú), l'hauria pronunciat Roger Pallarols en una reunió emmarcada en el procés de participació per a l'elaboració del pla d'usos del centre de la ciutat. Pallarols, actual director general del Gremi de Restauració de Barcelona i exregidor de Comerç a les files del PSC de Jordi Hereu (2010-2011), s'ha erigit en un dels principals defensors dels interessos locals del sector de l'oci, la restauració i el turisme i, alhora, en un dels actors que han posat sobre la taula el concepte de *crisi de seguretat*.

Simptomàticament, Itziar González, també regidora de Ciutat Vella en l'etapa Hereu (2007-2010, no com a militant del PSC sinó com a professional independent), en referència als lobbys del sector turístic, manifesta: “Si fos per ells, posarien unes tanques d'accés a tot el perímetre de Ciutat Vella i la convertirien en un part temàtic”. Els interessos creuats del sector hotelier, dels fons d'inversió immobiliària, dels sindicats policials i dels partits polítics tenen una incidència directa en la percepció de seguretat de la ciutadania i configuren un còctel que sobredimensiona reptes reals de comissió de robatoris amb violència, com els de l'estiu d'enguany.

A diferència de la carrera política a l'alça de Pallarols, González es va veure abocada a abandonar el consistori l'any 2010, després de rebre nombroses amenaces i coaccions -cartes anònimes i un robatori al seu pis del carrer Petritxol- de les quals mai es va poder demostrar l'autoria. Els seus últims mesos al capdavant de la regidoria van anar acompanyats de recriminacions i retrets que li feien arribar des de l'agrupació socialista de Ciutat Vella (on aleshores Pallarols era viceprimer secretari) i d'una intensa campanya mediàtica focalitzada en l'increment de la inseguretat al voltant de les Rambles -capitanjada pel diari *El País*- i que tothom recordarà amb la fotografia que va fer la volta al món d'una treballadora sexual fent una fel·lació a un turista al mercat de la Boqueria. González, però, va prendre la decisió de dimetir quan Hereu li va confirmar que tirava endavant la construcció de l'hotel del Palau de la Música, una operació que creuava totes les línies ètiques de la seva manera d'entendre la política. Pocs mesos més tard es va demostrar que era una de les peces clau de la trama de corrupció que Fèlix Millet havia orquestrat per enriquir-se personalment i per ajudar a finançar Convergència Democràtica de Catalunya.

Els índexs objectius de criminalitat durant el mandat de González no van ser més greus que en les etapes anteriors ni posteriors, però sí la percepció ciutadana d'inseguretat, en part influenciada pels mitjans de comunicació. En el primer



Mossos d'Esquadra protegint una botiga de luxe del passeig de Gràcia durant una manifestació / VÍCTOR SERRI

La meitat dels pisos del Raval on es trafica amb heroïna o drogues sintètiques són de bancs i fons voltor

Grupuscles i partits d'extrema dreta han provat d'infiltrar-se a les plataformes Salvalona i Tsunami Veïnal

semestre de 2011 es van produir 7.048 robatoris amb violència i/o intimidació a la ciutat, la majoria a Ciutat Vella, una xifra que es va disparar als 8.200 i 7.660 durant els dos primers anys amb Xavier Trias al capdavant del govern. En l'actualitat la xifra se situa en els 7.423, després d'haver tocat fons els anys 2016 i 2017 amb 4.681 i 5.013 robatoris respectivament. Paradoxalment, les dades més baixes de tota la sèrie es van donar en l'equador del mandat d'Ada Colau.

I és que en la percepció d'inseguretat de la ciutadania conflueixen molts elements i interessos creuats que no sempre són prou visibles. El veïnat dels carrers de la Riereta, d'en Roig, de la Reina Amàlia o del Carme del barri del Raval de Barcelona va sospitar des d'un primer moment que la titularitat dels pisos abandonats des d'on es comercialitza heroïna, cocaïna i drogues sintètiques estigués en mans de grans tenidors. I, efectivament, així consta al Registre de la Propietat: CaixaBank, Blackstone, Projecte Housers 0012 SL, Banco Popular, Sofic Investments INC i un llarg etcètera. L'impacte negatiu del narcotràfic en la vida del barri fa que molts veïns i veïnes vulguin marxar i, a més, comporta que els seus pisos tinguin un valor de mercat a la baixa, cosa que facilita l'adquisició per part dels qui busquen un rendiment financer a mitjà termini. Un pervers efecte bola de neu que afavoreix els interessos del sector immobiliari. Daniel Leiva, propietari de l'empresa inversora MK Premium, il·lustrava de manera dià-

fana el mecanisme d'expulsió veïnal en una entrevista publicada a la revista *Masala*: "Quan compres i rehabilites una finca i li augmentes el valor, no pots continuar llogant els pisos a 300 euros al mes com estaven llogats abans. I sí, aquesta persona que paga tan poc se n'haurà d'anar a viure a un altre barri. [...] No he vist ningú pagant 300 euros als Camps Elisis [París] o al centre de Londres. Barcelona es transformarà en això, no?".

El tsunami veïnal

És cert que les estadístiques constaten un increment d'un 8% dels delictes a Barcelona en el darrer semestre i que en la tipologia del robatori amb força o intimidació l'alça es dispara en un 30% -l'indicador se situa als nivells de l'inici del mandat de Xavier Trias-, però també es pot afirmar que la mobilització veïnal dels últims mesos ha estat instrumentalitzada per partits polítics i sindicats policials.

Al llarg de l'estiu van anar agafant força les plataformes Tsunami Veïnal i Salvalona, que no han rebut el suport de la més representativa Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB). Tito Álvarez, portaveu d'Élite Taxi i cara visible de la reeixida vaga del sector del taxi que va col·lapsar la ciutat l'estiu passat, ha impulsat durant els mesos de juliol i agost de 2019 la plataforma Salvalona, i ha arribat a proposar l'autodefensa veïnal mitjançant patrulles ciutadanes de vigilància. Álvarez havia donat suport a Ada Colau durant la campanya electoral del mes de maig. A l'ombra de Salvalona es van »

Es reinstauren els controls policials per perfil ètnic

La tensió entre la Guàrdia Urbana de Barcelona i el Cos Nacional de Policia espanyola per les directrius de Barcelona en Comú de no col·laborar en operatius d'estrangeria s'ha volgut donar per enterrada. El 5 d'agost ambdós cossos policials i els Mossos d'Esquadra van protagonitzar un operatiu de desallotjament de persones sense sostre –algunes d'elles migrants sense papers– als Jardins de Sant Pau del Camp. Benito Granados, expolicia nacional i actual intendent de la Guàrdia Urbana a Ciutat Vella, va dirigir l'actuació. La Fundació Arrels ho va criticar perquè “no soluciona el problema i vulnera drets de les persones sense llar”. La imatge d'intervenció conjunta s'ha repetit les últimes setmanes

en el marc de l'operació Draga de lluita contra els robatoris als vagons del metro. En un comunicat del Centre Iridia, entitat en defensa dels drets fonamentals, es detalla que “com a mínim quatre de les persones detingudes van ser aturades pels cossos policials i identificades sense que existís cap altre motiu que el perfil racial”. Així mateix, denuncien que no van poder comunicar la detenció a ningú ni els van donar l'oportunitat que els seus familiars o amics els portessin documentació a la comissaria en la qual es trobaven detinguts. Finalment van ser traslladades al CIE de la Zona Franca i se'ls va obrir un expedient d'expulsió sense que tinguessin cap antecedent, ni judicial ni policial, per robatori. ●



Operació Draga al metro de Barcelona / MOSSOS D'ESQUADRA

» intentar refugiar grupuscles d'extrema dreta de l'òrbita de Vox o el neonazi Recuperemos España: Frente Nacional Identitario. La deriva que prenen les assemblees i convocatòries de la plataforma van desembocar en un comunicat de dissolució datat a 1 de setembre en el qual deixaven en mans de les administracions públiques (Estat, Generalitat i Ajuntament) la responsabilitat de resoldre-ho.

Tsunami Veïnal, per la seva banda, ha tingut més capacitat de vertebració de les problemàtiques concretes al Raval, la Barceloneta, el Gòtic, la Ribera, la Zona Franca, la Verneda o el Besòs, però també ha permès el *sorpasso* d'interessos de part. El regidor del PP Josep Bou va ser convidat a marxar de la pancarta de capçalera de la manifestació convocada per l'entitat el 14 de setembre i que va aplegar un miler de manifestants. A la mateixa marxa també hi era present el regidor de Ciutadans Paco Sierra i diversos quadres locals d'ERC. No van desapropiar l'ocasió d'aparèixer davant les càmeres de televisió els portaveus dels sindicats policials: Toni Castejón (secretari general del Sindicat de Mossos d'Esquadra) reclama un increment d'un miler d'efectius a la policia de la Generalitat. A la cua de la protesta s'hi va poder veure un grup de sis manifestants amb samarretes dels Soldados de Odín, un escamot racista i contrari a la immigració fundat a Finlàndia l'any 2015 que té delegacions a diversos països d'Europa.

Partits i lobbys policials

Però, sens dubte, és en l'òrbita dels partits on s'ha gestat el gruix de l'estratègia comunicativa per posar la seguretat al centre de l'agenda política. I no

se n'amaguen. El 4 de setembre Ciutadans convocava una reunió de la seva sectorial de seguretat en la qual, segons la portaveu Lorena Roldán, s'havia convidat “una vintena d'entitats”. Segons consta a l'acta de la trobada, dotze dels assistents eren delegats de sindicats policials (Guàrdia Urbana, Mossos d'Esquadra i Cos Nacional de Policia espanyola) i nou eren directors d'hotels d'alt nivell (Princess i Melià) i representants del gremi de la restauració i el comerç. Aquesta simbiosi i bona relació entre els garants de l'ordre i l'empresariat del món de l'oci turístic de la nit barcelonina no sempre ha acabat bé: només cal recordar el cas dels inspectors municipals que ben aviat seran jutjats per atorgar llicències il·legals de pisos turístics o el cas dels prostíbuls –amb epicentre al Teatre Principal– amb la implicació de diversos agents i comandaments de la Guàrdia Urbana conxorxats amb una xarxa criminal.

A tot això cal sumar-hi un recent factor de ressentiment. La Prefectura de la Guàrdia Urbana de Barcelona va considerar des d'un primer moment que l'arribada de Barcelona en Comú a l'alcaldia era una situació anòmala. Fou l'intendent major Evelio Vázquez qui l'estiu de 2015 va desautoritzar durant una roda de premsa el regidor Jaume Asens, i ho va fer en presència silent d'Ada Colau. Començava aleshores una guerra soterrada d'agents i comandaments –amb el suport dels sindicats CSIF i Sapol–, amb contínues filtracions d'informació sensible relacionada amb les intervencions policials: dades personals, nacionalitats, noms. Còpies d'atestats i captures de pantalla dels ordinadors no han parat d'arribar als xats

La sectorial de seguretat de Ciutadans compta amb l'assistència de sindicats policials i responsables d'hotels

Dades reservades i captures de pantalla dels ordinadors policials s'han filtrat a periodistes durant tot l'estiu

de WhatsApp dels mòbils de periodistes de confiança –un *modus operandi* de difícil traçabilitat–, cosa que ha incrementat de retruc la percepció d'inseguretat de la ciutadania a partir de la informació publicada. Les dades també s'han filtrat des de les files dels Mossos d'Esquadra.

‘El Periódico’ lidera l’embat mediàtic amb quinze portades en dos mesos

J. R. | @albertmartnez

L’hemeroteca a vegades dona sorpreses. Si repassem la cobertura informativa de l’estiu, descobrim que ha estat un rotatiu suposadament progressista -no pas *La Vanguardia*- qui s’ha erigit en la insígnia de la crisi de seguretat a Barcelona. Entre el 15 de juliol i el 5 de setembre *El Periódico* de Catalunya li ha dedicat una quinzena de portades (amb titular principal o

fotografia d’obertura), deixant en segon pla el rotatiu del Grup Godó, que tradicionalment havia impulsat les campanyes d’estiu contra la inseguretat i que enguany només li ha dedicat quatre portades. En tots els casos *El Periódico* focalitza la inseguretat en col·lectius de persones migrants o sense llar: “La violència arrela a la Barcelona de la misèria” (15 d’agost). La figura del turista sempre hi apareix

com a víctima: “Apallissats quatre turistes a la Barceloneta” (18 d’agost), i s’eludeixen elements de titulació quan els turistes han estat els autors de violacions o apunyalaments. “Barcelona viu l’estiu més violent de la dècada” o “Els lladres violents de Barcelona burlen la presó” van ser la base informativa per després posicionar-se editorialment a favor de canvis legislatius i donar veu a Albert Batlle com

el canvi necessari que podria portar una millora en la situació. De fet, és a partir de la imatge de l’exdirector dels Mossos reconeixent una “crisi de seguretat” en compareixença de premsa quan el rotatiu del grup Prensas Ibéricas, de Francisco Javier Moll de Miguel, afluixa la pressió informativa i la fa desaparèixer pràcticament de les seves pàgines en la represa del curs polític, després de les festes de Gràcia. ●



A diferència d’altres èpoques, el flux informatiu no s’ha regulat a través dels serveis de premsa oficials sinó que s’ha filtrat pel boc gros, pràcticament en temps real. Durant mesos s’ha conegut el pols de les intervencions com si l’audiència dels mitjans estigués connectada directament a l’emissora de la policia. En les informacions publicades, a més, s’ha posat el focus en la nacionalitat de les persones implicades quan es tractava de migrants, però s’ha ocultat o minimitzat quan l’incident era protagonitzat per clients de locals d’oci nocturn. Dos turistes suïssos van violar una noia de 22 anys a la platja del Somorrostro el 4 juliol i un grup de turistes russos van matar d’una pallissa un ciutadà xinès el 28 de juliol al Port Olímpic. S’ha obviat també el nom dels es-

Les baralles o homicidis perpetrats per turistes s’han minimitzat, i s’ha ocultat el nom dels locals conflictius

tabliments més conflictius del passeig Marítim: Pacha, Shoko, Opium o Carpe Diem.

Tota aquesta pressió mediàtica induïda des dels cossos policials ha tingut conseqüències, com ara que la promesa electoral de dissoldre la unitat d’antiavalots de la Guàrdia Urbana no s’hagi complert. L’excomissionat de Seguretat Amadeu Recasens -Albert Batlle no l’ha inclòs en el nou cartipàs- va signar el decret de dissolució de la Unitat de Suport Policial (antiga Unitat de Policia Administrativa i de Seguretat, UPAS) per transformar-la en la Unitat de Reforç a la Proximitat i les Emergències (URPE), però l’equipament i els furgons, els comandaments i agents integrants i la tipologia de les intervencions no ha canviat. Avui són els antiavalots de sempre. ●

ALTERNATIVES AL MODEL SECURITARI

Veïnat organitzat de Ciutat Vella, investigadores socials i expertes en l'àmbit de la seguretat exposen les seves experiències, respostes i visions al voltant de la 'inseguretat' a Barcelona

Guille Larios | @La_Directa

Estats d'emergència permanents, alertes antiterroristes, discursos identitaris i securitaris i l'extensió d'un postfeixisme global que adopta velles i noves consignes segons el context i el lloc del món on es desenvolupa. A l'Estat Espanyol, la irrupció de Vox i el seu ideari sembla haver irradiat a l'agenda mediàtica i la d'altres formacions polítiques, desplaçant l'eix de problemàtiques cap a la seva dialèctica i alertant de l'amenaça de la immigració o la inseguretat. A Barcelona, aquesta nova onada d'alarma social guarda certs paral·lelismes amb la campanya per la promulgació de l'ordenança de civisme de 2005, impulsada pel PSC, que reclamava una actuació policial contundent a Ciutat Vella.

Catorze anys més tard, parlem amb diferents veus del teixit social d'aquests barris de Barcelona, així com amb especialistes en la qüestió de la seguretat, per acostar-nos a aquest fenomen: entendre si parlem d'una percepció subjectiva, d'un imaginari creat, d'una realitat evident o d'una combinació entre aquests factors o d'altres.

Discurs de la por, extensió de la inseguretat

"Al barri sempre hi ha hagut robatoris, atraments... sobretot a turistes. No tenim la sensació d'estar vivint res de nou, més enllà d'estar cada vegada més pressionats per l'especulació, la massificació turística i veure cada vegada més gent exclosa al carrer. Si al paper de la premsa li sumem que al Gòtic les xarxes veïnals estan més afeblides i la gent se sent més sola, la sensació d'inseguretat és més gran", apunta Martí Cusó, membre del col·lectiu veïnal Resistim al Gòtic.

Pere Ortega, director del Centre Delàs d'Estudis per la Pau, apunta que "és cert que a Barcelona i a Catalunya han augmentat els índexs de furt i crims, però també s'ha de dir que s'han incrementat les desigualtats", i explica com les mesures securitàries i el discurs de la por s'han construït des dels països rics arran dels atemptats de l'11-S a Nova York i Washington. "Aquestes mesures i la crisi econòmica de 2008 han propiciat l'aparició de partits polítics ultranacionalistes, i han construït un discurs que responsabilitza els migrants de les inseguretats".

Cristina Fernández, investigadora del grup de recerca ECRIM de la Universitat de la Corunya, explica: "La realitat en què vivim és molt canviant

i això genera una percepció d'inseguretat subjectiva que depèn dels privilegis o les opressions que ens afecten, del context, dels recursos que tenim a l'abast... I aquesta percepció s'emmarca en les coordenades discursives dels relats polítics i mediàtics actuals". José Mansilla, membre de l'Observatori Antropològic del conflicte Urbà (OACU), afegeix: "La sensació subjectiva d'inseguretat sol anar acompanyada de demandes de més presència policial als carrers. Però un cop completada aquesta sol·licitud, la sensació d'inseguretat s'incrementa en lloc de disminuir, ja que la presència de forces de seguretat tendeix a reforçar aquest sentiment".

En aquesta línia, per a Fernández, el rol dels mitjans de comunicació també juga un paper important en la creació d'aquest estat psicosocial: "El problema de molts mitjans de comunicació és que beuen, gairebé exclusivament, de fonts policials, i això fa que també ens enfoquin a pensar solucions policials". I afegeix que, en aquest context, "el problema de la classe política és que planteja solucions dirigides a donar resposta a les deman-

des mediàtiques, que són les demandes policials, a curt termini, en comptes d'intentar donar resposta a l'origen multifactorial de la inseguretat".

Lobbys, turisme i manters

"És inadmissible que el primer que vegin els turistes en arribar a Barcelona siguin els manters". Tota una declaració d'intencions en la cita d'Albert Batlle, el nou tinent d'alcalde de Seguretat de Barcelona, que promet mà dura contra la venda ambulants.

Per a l'assemblea de Barceloneta Diu Prou (BDP), hi ha "determinats grups de pressió que fan servir els més desfavorits per treure rèdit econòmic o polític. A la Barceloneta, el sector turístic i el lobby de la restauració han aconseguit, amb l'argument de la seguretat, mobilitzar determinades associacions i una part del veïnat contra el top manta, criminalitzant un grup que no té res a veure amb la inseguretat". Per exemplificar-ho, apunten que, "a la part del Museu d'Història, els restaurants van col·locar noves terrasses que ocupaven més espai del que abans ocupaven els manters".

Per explicar aquesta criminalització, Mansilla apunta que "des de l'Estat es construeix part de la realitat social en la qual vivim. Un cop aquesta realitat s'estableix -un *nosaltres* versus un *ells*-, el pas a la deshumanització i la degradació de l'altre, el racisme, és realment senzill". Per a Fernández, "si qualifiquem un conflicte de 'problema de seguretat', restringim els termes de la resposta a l'àmbit policial o fins i tot bèl·lic, de lluita contra un col·lectiu identificat com el causant del problema de seguretat. Això és el que s'ha produït en el cas dels manters".

Mercantilització de la ciutat

Els col·lectius veïnals relacionen estretament la *inseguretat* creixent amb fenòmens com la mercantilització de la ciutat i l'espai públic, la pressió urbanística, la desigualtat i el turisme. "El Raval és un cas de manual gentrificador. Degradar, visibilitzar la degradació als mitjans de comunicació, estigmatitzar i expulsar per comprar barat i vendre car. Degradar ajuda a fer que les veïnes marxïn. Un exemple és el fenomen dels narcopisos", apunten des del col·lectiu Acció Raval. "Si marxen veïnes, es redueix la resistència, el barri es mostra menys atractiu, es devalua el valor dels habitatges i augmenta la possibilitat d'extreure'n rendes rehabilitant, revenent, convertint en allotjament tu-

L'augment de presència policial fa créixer la sensació d'inseguretat, segons l'antropòleg José Mansilla

Col·lectius veïnals relacionen la 'inseguretat' amb fenòmens com la mercantilització de la ciutat i l'espai públic



Manifestació contra la degradació del barri del Raval, el 9 de setembre de 2017 / FREDDY DAVIES

ristic”, afegeix Cusó. “Es prioritza la mercantilització de l’espai públic per a un ús comercial que trenca els vincles comunitaris. I es transforma el mateix espai amb terrasses i explotació del sòl. Com a exemple, al Port Vell s’han retirat els velers petits i s’han col·locat grans iots de luxe, al costat d’un barri obrer amb desnonaments diaris”, expliquen des de l’associació veïnal l’Òstia. “L’expulsió constant de residents de les seves llars, l’augment de la població flotant i trobar-se de sobte amb desconeguts o turistes a la teva escala fa que augmentin les situacions d’impunitat i de percepció d’inseguretat”, diuen des de BDP. I aquesta massificació genera, segons l’assemblea, fenòmens com “l’okupació de baixos per part de narcotraficants, que són els que donen servei a l’usuari d’oci nocturn i turístic de la Barceloneta”.

‘Fer barri’ contra la repressió

Però quins processos de resistència i organització s’estan donant des de les esquerres en matèria de

seguretat? Es pot fer front a aquesta percepció d’inseguretat sense resseguir la lògica del control social o del punitivisme i la disciplina neoliberal? Per a Fernández, “augmentar la punitivitat d’un delictes és una resposta desfasada, desenfocada i de dretes, que des dels diferents corrents d’anàlisi criminològica se sap que no és eficient. Cal posar les persones al centre, no els interessos empresarials o comercials. La seguretat és una cosa massa important per deixar-la en mans només de la policia”, conclou. Ortega aposta per contrarestar el discurs de la por i de la inseguretat “arbitrant mitjans clàssics (policia i justícia), però amb canvis en la seva actuació i amb mesures de cura a les persones vulnerables”. A més, “cal fer taules de mediació i participació més operatives amb tots els agents socials organitzats als barris”.

Mansilla, de l’OACU, aposta per “un teixit veïnal fort i estable que actuï com una comunitat i pugui dissoldre les actituds individuals que la

posen en perill”. I esmenta iniciatives com la reapropiació de carrers i places del Gòtic o la resposta de l’Assemblea de Barris per un Turisme Sostenible (ABTS) contra la turistització de determinats barris. En aquesta línia, des de l’Òstia afegeixen: “Hem de cuidar els vincles solidaris i veïnals, l’assemblea d’habitatge, la taula d’ocupació, el Proa a la Mar, el comerç de proximitat”. I Cusó, de Resistim al Gòtic, exposa: “Creiem que no hi ha millor manera de combatre la inseguretat que autoorganitzant-nos entorn del dret a l’habitatge, contra la massificació turística, la recuperació de l’espai públic, donant suport als col·lectius de persones migrants i treballadores que lluiten també pels seus drets”. En definitiva, “construint comunitats que generin entorns de seguretat a tots els nivells per a les veïnes, garantint els nostres drets i generant arrelament i múscul de barri, xarxes prou fortes per combatre l’aïllament i perquè cap veí o veïna se senti sola”. ●

MURRAY BOOKCHIN

LA PRÓXIMA REVOLUCIÓN

LAS ASAMBLEAS POPULARES Y LA PROMESA DE LA DEMOCRACIA DIRECTA

978-84-92559-96-1 | 288 pàgs. | 18 €

VIRUS
V



www.viruseditorial.net

PARAR LA MANTA AMB ALBERT BATLLE

La pressió policial fruit de l'operatiu anti-top manta del tinent d'alcaldia de Seguretat de Barcelona ha reduït les hores en què poden vendre. El Sindicat Popular de Venedors Ambulants titlla d'incitació al racisme vincular-los amb la inseguretat

Yeray S. Iborra | @yeraysiborra

L'arribada del setembre canvia la rutina de quasi tothom. Els maners de Barcelona no en són una excepció. El col·lectiu dedicat a la venda ambulant ha vist agreujada la seva particular tornada. Així és d'ençà que el tinent d'alcaldia de Seguretat de la capital catalana, el socialista Albert Batlle, exhibeix mà dura contra la venda ambulant des de finals del mes de juliol. L'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya van dedicar cent policies més a "erradicar" el top manta. L'operatiu se sumava a la presència d'agents al centre de la ciutat, herència de l'anterior mandat de Barcelona en Comú. Des de l'anunci de Batlle, Modou Niang no ha pogut sortir pràcticament cap dia a vendre en les hores de més llum, les de màxima aflluència turística. Molt de tant en tant s'arrisca, però no vol ensurts. El grup de missatgeria que comparteix amb altres joves dedicats a la venda ambulant avisa, massa sovint, de l'extensa presència policial durant el dia, fet que impedeix poder plantar la manta. "Al matí, ara mateix és impossible. Fa uns mesos no passava", lamenta el jove, pescador de formació que va arribar des d'una població rural del Senegal fins a Barcelona fa més d'un lustre.

Masses de turistes col·lapsen el corredor central de la Rambla de Barcelona. Només l'oferta verbal de diferents tipus de *coffee shops*, llançada per personal dels locals repartit al llarg del passeig, i l'esdríent so dels xiulets que despatxen menys d'una dotzena de venedors ambulants, interrompen la passejada. La situació canvia a partir de la tarda. Els maners, que neguen cap pacte amb la policia, aprofiten el canvi de torn per situar-se a les escales de l'intercanviador de la plaça de Catalunya i de les parades de metro Liceu i Drassanes per sortir a vendre quan hi ha menys presència policial.

Una seixantena de venedors s'estableixen des de la zona baixa del passeig de Gràcia fins al Maremàgnum, ja entrada la nit. La concurrència de turistes és més baixa, però són els únics moments del dia en què poden treure el material. La coreografia dels venedors -parar la manta, donar un cop d'ull i recollir-la per evitar que els la confisquin- cada cop és, diu Niang, "més ràpida". "És millor un minut que res. Res significa no poder enviar diners a la família". Dit i fet: el jove estén un grapat de samarretes de futbol i, abans que hagi

pogut acabar de treure-li les arrugues, les ha de tornar a recollir. Una parella de la Guàrdia Urbana aparca les motos a l'alçada de la font de Canaletes.

Diversificar les zones

"El pla policial del govern d'Ada Colau no és un èxit. No han desaparegut els maners. Mai serà així. La venda no acabarà amb més policia, només es mourà de lloc", afirma, amb to contundent, Lamine Bathily, un dels portaveus del Sindicat Popular de Venedors Ambulants de Barcelona. Bathily, amb més de deu anys de venda al carrer a l'esquena, està convençut que la saturació policial només és un pedaç. "Els companys no poden vendre a Joan de Borbó? Doncs van cap a la Sagrada Família o cap al Parc Güell... I aniran on calgui per poder sobreviure".

"Aquells que diuen que els maners guanyen molts diners al carrer menteixen. De fet, està augmentant la precarietat entre els venedors. Ha estat un estiu molt dur i molts venedors ho estan passant molt malament. Tenen problemes per sustentar-se a Barcelona i s'endeuten amb el seu entorn", assegura Bathily, que preveu unes condicions encara més dures amb l'arribada dels mesos més freds. El Sindicat Popular de Venedors Ambulants tem que els operatius policials s'estenguin fins als nivells de l'exercici de govern del convergent Xavier Trias. "En aquell moment ens esperaven a l'entrada del metro Besòs-Mar, a casa nostra, i ens confiscaven el material sense saber què en fariem". "És molt fàcil trobar solucions des del poder. Més policia i ja està. No, no. Calen més plans socials, perquè els actuals són totalment insuficients", critica Bathily, que recorda que cada vegada són més les persones dedicades a la venda ambulant a Barcelona que no viuen a Barcelona, fet que impossibilita a "molts maners accedir als plans d'ocupació". "Cal un pacte entre els diferents ajuntaments. Per coordinar les policies sí que es posen d'acord, però per donar sortides socials, no".

La nova casuística de la venda a Barcelona obliga el sindicat que representa Bathily a fer un esforç de captació de nous membres, que els dificulta -destaca el jove- la cerca pròpia d'alternatives a la manta. Tot i això, el col·lectiu no s'atura. Actualment Lamine Bathily fa un curs de cuina per poder participar de la cooperativa, en vies de



La tarda del dissabte 14 de setembre a la rambla de Canaletes / FREDDY DAVIES

formalització, del Sindicat Popular de Venedors Ambulants. Ja hi ha una persona contractada i volen sumar-ne dues més per seguir amb els encàrrecs de la marca de roba Top Manta i fer sopars populars. La idea darrere de la cooperativa del Sindicat és “garantir l’autonomia”, més enllà de les iniciatives municipals.

Atiar el racisme

“Jo no he robat mai, ni tan sols permeto que robin davant meu. Els manters som ciutadans d’aquí, més enllà de la nostra situació administrativa, i lluitem contra el carterisme”, rasa Pape Diop, un dels fundadors del Sindicat Popular de Venedors Ambulants i també manter a Barcelona. Diop només surt a vendre al passeig de Gràcia a partir de les nou del vespre, uns metres amunt, uns metres avall de la botiga del Barça. I s’enfada davant la vinculació d’inseguretat amb venda ambulants. “Porto quasi deu anys a Barcelona. Deu! I és molt lleig que se’m segueixi posant al mateix sac que els delinqüents de la ciutat. Això fa mal als meus. Però si fins i tot em vaig proposar per anar a declarar com a testimoni per un robatori a una parella de turistes alemanys!”. Diop assegura que els manters han col·laborat de forma continuada amb la policia per evitar furt al metro. “Molts companys han hagut d’aguantar que, tot i voler ajudar, se’ls digui a ells que eren els lladres”, afegeix. “Als més joves sempre els dic: ‘Aquí no es roba’. Aquesta també és la vostra ciutat i no volem que ningú robi”.

El Sindicat Popular de Venedors Ambulants, en paraules de Lamine Bathily, manifesta que l’estratègia de vincular la inseguretat amb la venda ambulants només fa “augmentar el racisme cap al col·lectiu”. “Som els negres, els més fàcils d’assenyalar. Però nosaltres no ens podem fer càrrec de tots els problemes que es generin en aquesta ciutat.



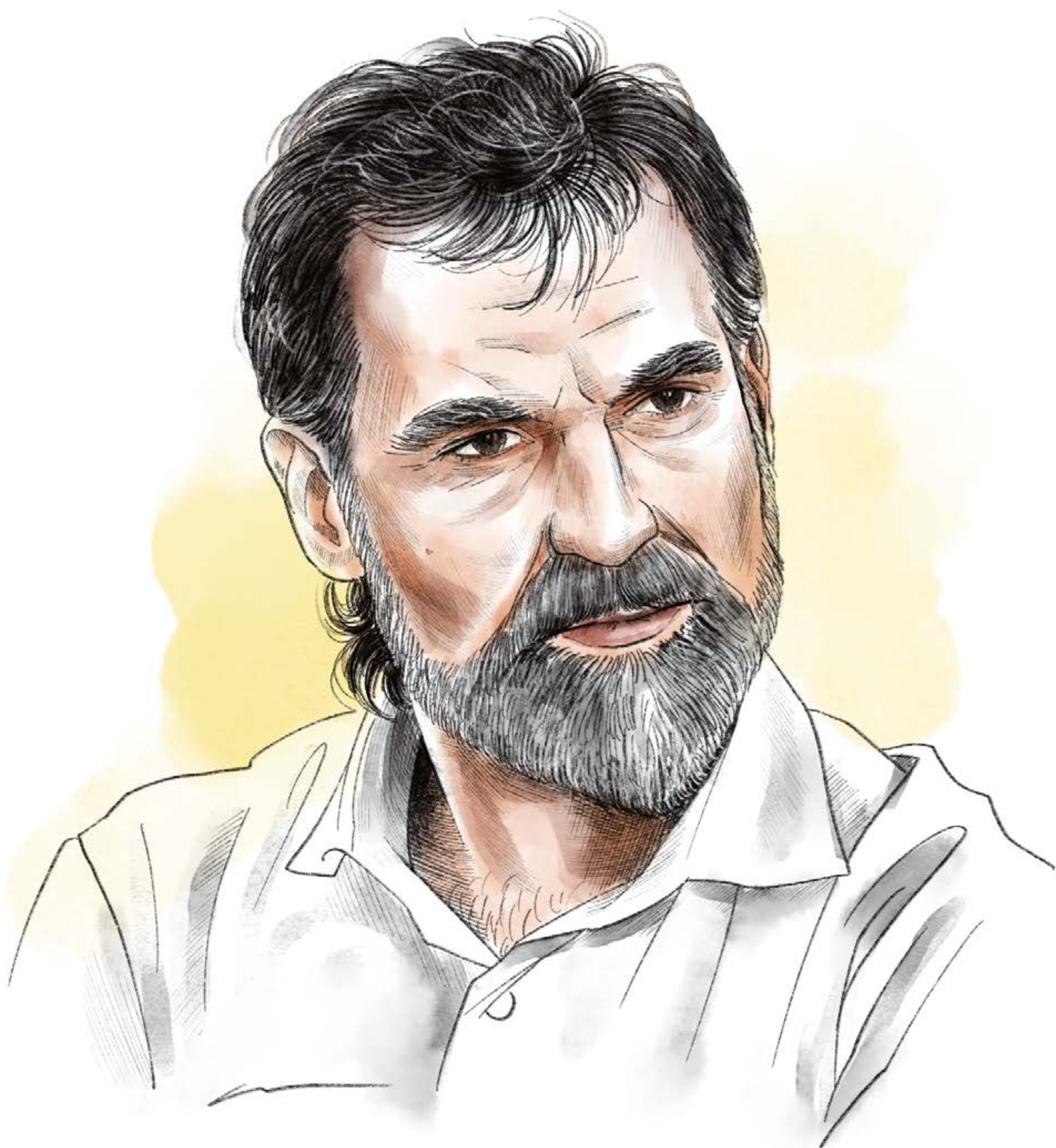
Venedors ambulants entrant al metro de plaça de Catalunya per protegir-se de la policia / F. D.

Una seixantena de venedors s’estableixen des del passeig de Gràcia fins al Maremàgnum, ja entrada la nit

“Volen enemistar-nos amb veïns i amb altres col·lectius que venen al carrer”, adverteix Pape Diop

Els autèntics responsables, els polítics, prefereixen el conflicte: sempre que se’ns miri a nosaltres, no se’ls mirarà a ells”.

Segons destaca Pape Diop, les informacions dels partits polítics i els mitjans no només volen “enemistar-los amb els veïns de Barcelona”, sinó també amb altres col·lectius que treballen al carrer. “No hi ha més venedors d’altres nacionalitats que fa uns mesos; els venedors senegalesos seguim sent majoria al carrer, però no tenim cap problema amb els pakistanesos o els indis”, diu el portaveu, en referència a una informació d’*El Periódico*, d’uns dies enrere, que alertava que la varietat de perfils al carrer dificultava els operatius contra el top manta. Diop nega el caràcter de novetat de la informació. “Fa anys que hi ha migrants venent al carrer en aquesta ciutat, siguin d’on siguin. Una cosa està clara: són els més pobres. I sobreviuen, com nosaltres. I participen, com els deixen, del desenvolupament d’aquesta ciutat”. ●



Jordi Cuixart,

president d'Òmnium Cultural

“Si Franco no va poder liquidar la voluntat d'autogovern de la societat catalana, Felip VI tampoc podrà”

Text: Gemma Garcia Fàbrega | @gemma_g_fabrega
Il·lustració: Felipe de San Pedro | @f32193

Si ha d'escollir un llibre, tria *Desobeir*, de Frédéric Gros. Quan ara pensa en una cançó, sona “Esperança”, de Txarango. Pels volts de l'11-S, diu que li ronda la pel·lícula *No*, de Pablo Larraín, sobre el plebiscit de Xile el 1988. Marina Garcés l'ajuda a pensar i entre versos té gravats els d’“Elogi de viure”, de Joan Maragall. Res és endebades per a Jordi Cuixart (Santa Perpètua de Mogoda, 1975), qui ja fa pràcticament dos anys que és en presó preventiva. Les seves paraules transpiren una consigna: el límit de la lluita no pot ser la presó i, per tant, des que està pres no ha perdut el temps, sinó que l'ha guanyat. A més d'escriure *Ho tornarem a fer*, ha editat, amb Iñaki Rivera i el projecte Sirecovi, un llibre sobre l'allunyament penitenciari, i ara en prepara un altre sobre el dret del pres a participar activament en el naixement dels fills. Li falta ben poc per ser pare de nou. El qüestionari per al president d'Òmnium Cultural va viatjar a Lledoners el darrer divendres d'agost i va arribar a la redacció l'endemà de l'Onze de Setembre. La versió completa de l'entrevista a Cuixart la podreu llegir al nostre web.

El 16 d'octubre farà dos anys que tu i Jordi Sànchez esteu en presó preventiva. Quina sensació tens del pas del temps i com el gestionen?

Sentiments contraposats. Les setmanes passen volant, però cada cop que truques per telèfon has de marcar el teu número de NIS [número d'identificació del pres] i els quatre primers dígitos són l'any d'ingrés (2017), i som a les acaballes del 2019. Massa temps ja per poder renunciar a res. Segueixo convençut que la presó és un altaveu immillorable. És clau mantenir les rutines. Meditació, poca televisió, fruita, horaris a la cel·la, cuidar els de casa de la millor manera que puguis, relacionar-te amb els companys del mòdul, ceràmica, escriure i llegir, molt... En el fons no és tan diferent del que podria ser la vida a l'exterior. Cuidar la ment i mantenir “connexions de qualitat” amb l'extramurs, que et mantinguin vinculat amb el que passa allà fora. Intento seguir exercint de president d'Òmnium però sense ser cap limitació per a la feina que fa l'entitat i el lideratge del nostre vicepresident i estimat Marcel Mauri.

Amb l'experiència que acumules, creus en la funció de reinserció de la presó?

Estic convençut que existeixen sistemes de reinserció molt més eficaços que la presó i aquest és un debat que no podem evitar. Aquí dins el que trobes majoritàriament són persones dels sectors més desfavorits de la societat, perquè els veritables responsables de les majors atrocitats que estem vivint (crisi climàtica, mort de refugiats al Mediterrani o venda d'armes) estan en llibertat. Soc partidari de l'abolició de les presons, ja ho era abans d'entrar-hi. Moltíssims dels meus companys són més víctimes que culpables. Només gratant una mica, veus que la sort o dissort depèn només d'haver nascut uns carrers més amunt o més avall o d'uns quants milers de quilòmetres. A la vegada, és cert que hi he conegut professionals excel·lents que fan una feina brutal.

Les condicions amb què us van traslladar de Catalunya a Madrid per a la celebració del judici van aixecar polseguera. Però l'autobús de la Guàrdia Civil amb cel·les de la mida aproximada d'un lavabo i finestres petites a dalt de tot són els vehicles amb què traslladen tots els presos. Creus que hi ha molt desconeixement per part de la majoria de la ciutadania del sistema penitenciari?

Sí. I si el nostre trasllat va escandalitzar l'opinió pública, que tothom sàpiga que vàrem ser molt i molt afortunats, ja que les *cundes* (trasllats d'una presó a l'altra) poden arribar a durar setmanes i mesos, i passes molts dies als mòduls d'ingressos abans no et mouen de centre a centre, en rutes interminables. Un trasllat d'El Puerto de Santa María a Vigo pot durar perfectament dos o tres mesos.

El Tribunal Suprem es pronunciarà aviat. Es pot estar preparat per a una sentència com la que vindrà?

L'única sentència justa és l'absolució. Sí, crec que hem tingut temps. Aprofitarem les condemnes com a palanca de transformació democràtica. Després de dos anys de presó preventiva i d'acord amb els esdeveniments dels darrers anys, no tenim cap motiu per no preveure unes condemnes de doble dígit. En la batalla jurídica, la relació històrica entre Catalunya i l'Estat, sempre o quasi sempre, ha tingut un clar guanyador: el Ministeri Fiscal. Una altra cosa és l'ús moral i polític que farem de les sentències i, en aquest sentit, estic convençut que els pesarà molt més a ells que no pas a nosaltres. Condemnar l'exercici de drets fonamentals i el dret a la dissidència política a Barcelona és també fer-ho a Madrid, Segòvia o Sevilla; per tant, és un atac a tots els demòcrates de l'Estat i, per extensió, d'arreu del món. Que una democràcia europea empresoni drets humans al segle XXI és molt significatiu del món que cal canviar.

Has viscut tot el judici des de la banqueta dels acusats, la mateixa on va ser jutjat el president de la Generalitat Lluís Companys. Quines sensacions i conclusions et deixa?

El dia a dia del judici, per a mi, no va ser especialment dur. Era una oportunitat per escenificar l'embat de l'Estat contra la societat catalana i la democràcia, i per això no vaig voler anar a seure darrere dels advocats. El fet que fos a la mateixa sala on van jutjar el president Companys ens mostra que l'Estat, a grans trets, no ha variat l'estratègia repressora cap a Catalunya i que, per tant, som encara en el mateix contenciós polític. Si Franco no va poder liquidar la voluntat d'autogovern de la societat catalana, Felip VI tampoc podrà. La lluita ve de lluny i estan en joc els drets nacionals, que també són socials, com hem viscut en altres capítols de la nostra història col·lectiva.

El suport a les preses polítiques i exiliades és persistent. Creus que la lluita antirepressiva centra massa energies o que hi ha risc que faci perdre de vista la lluita pel dret a l'autodeterminació?

Des d'Òmnium sempre hem entès el front antirepressiu com una part indestruïble de l'estratègia autodeterminista i, per tant, renunciar-hi seria un error tan greu com també ho seria el fet de prioritzar-la per damunt de la resolució del conflicte polític. Per això diem que l'amnistia seria una victòria per al moviment sobiranista perquè seria reconèixer, per part de l'Estat, que els fets condemnats no són delictes. En Xirinacs és un dels millors exemples.

Algunes veus han parlat d'indult. Indultar què i a quin preu?

Des d'Òmnium som molt curosos amb les decisions personals de cadascú, però jo tinc clar que el meu objectiu, ara que soc a la presó, no és la lluita per sortir-ne. Així que l'indult no és una opció, ni per a mi ni per a Òmnium. La prioritat és la llibertat de Catalunya, la fi de la repressió, el respecte als drets humans i l'exercici del dret a l'autodeterminació.

Parles de mobilització constant i perseverant. En què es tradueix?

Considero que entrem en una nova etapa que podríem definir com de *lluita antifranquista*; és a dir, accions que van des de la mobilització i la protesta

fins a l'acció no-violenta i la desobediència civil. Accions fetes de manera molt organitzada i propositiva. Això també demana una transformació personal i que cadascú es pregunti a si mateix quin és el grau de sacrifici que està disposat a assumir. Revertir la penalització de drets fonamentals és una lluita que interpel·la tots els demòcrates de Catalunya i l'Estat; l'aletèig de la papallona que ens ha de portar al tsunami democràtic, com ho explica Gene Sharp.

En aquesta lluita pel dret a l'autodeterminació, què és el que tornarem a fer, segons Jordi Cuixart? Què no vam saber fer bé i què queda per fer?

Queda gairebé tot per fer, però hem fet una cosa molt important que és demostrar-nos que col·lectivament podem inundar Catalunya d'urnes amb tot un Estat i més de 6.000 policies perseguint-les. Cal donar molt més valor a l'I-O, aquest gran èxit col·lectiu, i la resposta a la brutalitat policial que va aturar el país el 3-O. "Ho tornarem a fer" és la reafirmació que tornarem a exercir cada dret que amb la condemna s'intenta conculcar. Des de la llibertat d'expressió fins a l'acció no-violenta, passant òbviament pel dret a l'autodeterminació. L'única manera de garantir la pervivència dels drets és exercir-los. I hem de ser implacables en la seva defensa, pels qui s'hi van deixar la pell i pels qui vindran.

I què és el que no hauríem de tornar a fer?

No soc persona de retrets, però sí que és imprescindible que els fets i les paraules no difereixin, perquè aquí hi ha l'inici de la desorientació i la desmobilització. Mentre busquem culpables, l'Estat no atura la seva espiral repressiva i regressiva. El topall a les nostres aspiracions socials i nacionals no pot ser ni la por a la repressió ni l'amenaça de l'ús de la violència institucional per part de l'Estat, com tampoc la lluita per l'hegemonia política del sobiranisme. Les sufragistes o els insubmisos ens recorden que sense lluita no hi ha conquesta social possible.

S'ha discutit força sobre el mandat. Quin és per a tu el de l'I-O?

L'I-O vam exercir el dret a l'autodeterminació. L'Estat espanyol ho volia impedir, però no ens vam quedar a casa. Per garantir aquest dret, el vam exercir. I ho vam fer amb el que s'ha convertit en un dels actes de desobediència civil més importants a Europa en les darreres dècades. Dues setmanes més tard, van començar els empresonaments i l'exili. Avui tenim una presidenta del Parlament empresonada, conselleres i consellers a la presó o a l'exili. Tot i així, l'Estat no ha aconseguit neutralitzar el moviment sobiranista. El mandat per a mi és clar: cal seguir lluitant des de la transversalitat i la unitat d'acció. La repressió no pot ser un topall i, per tant, votarem tants cops com calgui.

Ara mateix hi ha una certa contraposició entre diàleg i confrontació amb l'Estat. Són incompatibles o dialèctics? Cal confrontar per obtenir una resolució dialogada?

No té sentit la discussió entre diàleg o confrontació perquè la petició permanent de diàleg forma part de l'estratègia de confrontació per resoldre aquest conflicte. Hem de començar a abandonar aquests debats superflus i, com diu en Marcel Mauri, parlar menys de la unitat i treballar més per la unitat.

No és aquesta precisament la pràctica de la desobediència?

Exacte. La desobediència civil és un instrument més de la lluita no-violenta que té per objectiu la millora de la societat i l'enfortiment de la democràcia, adaptant les lleis a les necessitats socials. Es fonamenta en l'acció no-violenta i en assumir l'autoria dels actes, que no vol dir reconèixer la legitimitat del possible càstig, però sí les seves conseqüències. Demana molta formació i conscienciació i és l'antítesi de la unilateralitat. L'objectiu és forçar l'Estat a acceptar que ha de negociar. Per això no té sentit el debat entre diàleg o confrontació, perquè evidenciar la manca de voluntat de diàleg per part de l'Estat forma part de l'estratègia de confrontació.

Què diries a les persones que desitgen una Catalunya independent i se senten frustrades? I a altres que no són independentistes i pensen que cal cenyir-se a la legalitat vigent?

Als primers els diria que els qui ens han precedit en la defensa de la democràcia i la llibertat van estar disposats a donar-hi la vida i que, per tant, no tenim gaire dret a sentir-nos frustrats. Als segons que, en nom de la legalitat vigent, pensin com tracta la Unió Europea els refugiats, els subsaharians que moren a les nostres costes o els milers de veïns que pateixen la pobresa energètica mentre creixen els beneficis de l'Ibex-35 amb l'aval del Tribunal Constitucional. Com deia Howard Zinn, el nostre problema no és la desobediència civil sinó les persones que obeeixen les ordres dels governants que permeten que tot això estigui passant. La desobediència civil no deixa de ser un test de constitucionalitat permanent per millorar les lleis vigents, i això fins i tot ho reconeix el mateix Tribunal Suprem en una sentència del 2009 que afegia, aleshores, que és també el reflex del bon estat de salut d'una societat democràtica. En tot cas, el 80% dels catalans està en contra de la repressió i demanen una solució política al conflicte. Aquest és un consens de país que volem reivindicar.

Especialment des de la drete, s'ha intentat mantenir un relat basat en una crisi de convivència. Com ho analitzes i quins riscos comporta?

És lamentable i temerari que, per interessos electorals, ens vulguin confrontar entre els diferents pobles d'Espanya o entre els mateixos ciutadans de Catalunya. Denota una irresponsabilitat majúscula. Malauradament, és un relat que, a voltes, el PSOE també fa seu i és l'instrument habitual dels règims totalitaris. Sembrar la llavor de la por i buscar un enemic. Però sento molta autoestima en veure que no ho han aconseguit i que, malgrat la renúncia de molts intel·lectuals progressistes de l'Estat a alçar la veu, n'hi ha d'altres que ho fan i cada cop més desacomplexadament. Aquí l'única fractura real que hi ha és entre els qui poden arribar a final de mes i tota la resta. I també m'agradaria recordar que, com va reconèixer Felip de Borbó el 1990: "Catalunya serà el que vulguin els catalans i catalanes".

La independència convenç si aconsegueix millorar les condicions materials de la societat?

Ni fred, ni set, ni foscor. Aquest és l'objectiu. El país se'ns desfà a les mans: un de cada quatre catalans està en risc de pobresa o exclusió social, més de la meitat dels catalans té dificultats

“ ”

Soc partidari de l'abolició de les presons, molts dels meus companys són més víctimes que culpables



“ ”

Evidenciar la manca de voluntat de diàleg per part de l'Estat forma part de l'estratègia de confrontació

L'única fractura real que hi ha a Catalunya és entre els qui poden arribar a final de mes i tota la resta

tot sigui dit de passada. Sobiranes: energètica, nacional, alimentària... Dret a decidir sobre el propi cos i a decidir-ho tot.

Per tant, una república catalana és una oportunitat de construir un país millor però dependrà de les bastides que es vagin articulant des d'aquest moment?

No m'interessa gens una república catalana si és només per canviar el rei per un president i una bandera per una altra. Del que estem parlant és de construir un projecte col·lectiu on l'economia responsable, la defensa i protecció del medi ambient, la lluita feminista per la igualtat real i la cultura siguin al centre de totes les decisions. La proposta d'un país millor és un projecte d'alliberament col·lectiu, però això comença, insisteixo, per un procés de transformació personal.

per arribar a final de mes i tenim 360.000 persones sense feina. No es tracta de prometre cap arcàdia feliç, sinó de dotar-nos d'instruments per combatre aquesta realitat. Perquè quan l'Estat renuncia a defensar els interessos del conjunt de conciutadans i sobretot els dels més desfavorits, tenim la responsabilitat de buscar solucions. És importantíssim que el sobiranisme no abandoni el combat de les idees i sobretot de les propostes.

Dius que “això no va de banderes, sinó de guanyar un país millor per a tothom”. Per guanyar-lo, cal impulsar estructures socioeconòmiques pròpies?

Apoderament ciutadà, dotar-nos d'espais propis i de decisió col·lectiva que provoquin el tsunami democràtic del qual estem parlant. És una palanca imprescindible per al canvi. Catalunya i els Països

Catalans són un dels motors econòmics del sud d'Europa però alhora tenim un dels índexs de desigualtat social més elevat. És evident que aquí el que falla és la gestió i la prioritització que es fa dels recursos que generem com a societat.

Durant el procés polític s'ha evidenciat la posició de les empreses de l'Ibex-35 i, en definitiva, de les grans corporacions que controlen les finances, l'energia, etc. Es pot guanyar la sobirania política sense sobirania econòmica?

Com a consumidors o usuaris tenim una força gegant i no l'hem de menystenir. Per això és tan important la transformació personal, perquè la dependència que creiem que tenim respecte a les grans corporacions no és tal; tenim molt més poder del que ens pensem. Aquesta és la veritable revolució, tampoc exempta de contradiccions,

Aviat naixerà el teu quart fill i en tens un que encara és molt petit. Com explicaràs als teus fills quan creixin el que ha passat i el fet de ser a la presó?

“El regal més gran que pots fer als altres és l'exemple de la teva pròpia vida”, deia Brecht, i, de moment, dedico bona part dels meus esforços a intentar que no tinguin odi contra res ni ningú. També crec que amb la perspectiva dels anys els serà fàcil entendre que el seu pare i la seva mare no han fet res d'excepcional, que la lluita pels drets humans i la república catalana no deixa de ser la mateixa que la dels abolicionistes del segle XIX, els lluitadors antifeixistes de l'Europa de mitjans dels 30 i 40 del segle passat, la dels kurds en l'actualitat o tantíssims altres col·lectius arreu del planeta que no tenen malaureadament el mateix altaveu. ●

a doble espai

Sexe patriarcal

La manera com tenim relacions sexuals no queda lliure del masclisme que hem anat aprenent des que vam néixer. Potser ja és hora d'apostar per un sexe que sigui més real i més plaent

Elena Crespi | @ElenaCrespi81
Psicòloga, sexòloga i feminista

Sempre m'he considerat feminista. Malgrat això, per diversos motius, mai havia militat obertament en cap col·lectiu. "No pots ser feminista si no ho ets de manera col·lectiva", em van dir fa temps. Un home, evidentment. El feminisme pot estar arreu. Això sí, llegint, militant i formant-me és on més estic aprenent. I aquí és on comença la meua crisi. Com més m'endinso a comprendre la magnitud del masclisme que ens envolta, més masclista m'he arribat a sentir. Per això m'agrada molt la idea que el feminisme està constantment en revisió, per anar detectant el masclisme que forma part de nosaltres i aprenent a tenir alternatives més justes. I, és clar, la sexualitat és un espai de les nostres vides que està completament submergit en aquest patriarcat heterocisnormatiu que ens dicta com hem de comportar-nos al llit, què està bé i què no i quins rols hem d'adoptar.

Com a sexòloga, jo he entrat en crisi. Perquè deconstruir les idees patriarcals que formen part de les nostres relacions sexoafectives és molt complicat. I treballar-ho a teràpia, també. Tot i així, no és una feina impossible; per tant, tot allò que puguem fer per tenir una vida sexual més saludable serà benvingut. Com és el sexe que tenim? Gràcies a les persones que venen amb mi a teràpia i a les persones amb qui converso, puc dir que el sexe que tenim és completament masclista. Quins ingredients té la nostra sexualitat? Si li hagués de posar tres adjectius, serien: heterocisnormativa, coitocentrista i pornogràfica. Paraules que semblen complicades però que ara explicaré.

La primera: heterocisnormativa. Es pressuposa que entrem dins de la norma de ser heterossexuals i cisgènere. És a dir, que ens agraden les persones del gènere contrari al nostre i que ens identifiquem amb el gènere que se'ns ha atribuït en néixer. I se'ns pressuposa així, per no dir que se'ns imposa ser així.

La segona: coitocentrista. Per no dir fal·locentrista. És a dir, que tot el que hem après ens fa creure que la sexualitat i el bon sexe impliquen un coit (penetració d'un penis dins d'una vagina) i sempre s'ha prioritzat el plaer del penis i de la persona que hi va *enganxada*; generalment un home cisgènere. Ah! I sense oblidar que hem atorgat a la vagina certs poders que no té: els d'*orgasmar* pel simple fet que un penis o un objecte hi entri a dins. Les persones amb vulva no funcionem així.

La tercera (però no menys important): pornogràfica. Aquesta és la visió que tenim de com ha de ser el sexe. Aprenem de la pornografia des de molt joves. Sobretot les generacions que ara pugen, perquè tenen una facilitat per accedir a contingut

El resultat de la influència del masclisme en la sexualitat: pensar que quan el penis s'introdueix dins de la vagina hi ha orgasme per a les dues persones cis que hi juguen

pornogràfic que nosaltres no teníem fa més de vint anys. I aquesta visió pornogràfica de la sexualitat ens fa pensar que al sexe només s'hi arriba a través de la passió desenfrenada i des de la part més salvatge dels nostres instints. I, a més, el porno *mainstream*, és a dir, aquell que està a l'abast de tothom i que és més vist, reproduceix sempre el que dèiem abans: heterosexualitat pressuposada, protagonistes cisgènere, el coit i el penis en el centre de les relacions sexuals, i encara que sembli que hi apareixen dones (cisgènere, és clar) el seu plaer no és el més important. Quan s'intenta prioritzar el plaer de la dona es fa des d'una perspectiva molt *masculina*: tocant el clitoris directament, mossegant-lo, fregant-lo salvatgement i sense tenir en compte si a la companya de jocs li agrada d'aquesta manera o no.

Amb aquests tres ingredients és com ens imaginem la sexualitat i construïm la idea de la relació sexual perfecta: la penetració del penis dins la vagina, amb allò que en diuen els *preliminars* justos per preparar bé el moment de la penetració i amb un final en el qual, evidentment, hi ha un orgasme simultani. Això vindria a ser el resultat de la influència del masclisme en el món de la sexualitat: pensar que quan el penis s'introdueix dins de la vagina hi ha orgasme per a les dues persones cis que hi juguen. Així, fàcilment. Doncs no, no és així. I els factors que porten a afirmar que això no és així es poden resumir amb una paraula: masclisme.

Per què el masclisme fa que les nostres relacions sexuals no siguin tan meravelloses com haurien de ser? Perquè aquest model tan focalitzat en el plaer del penis no té en compte res més que les sensacions i la satisfacció que el seu propietari pot tenir. Si només tenim en compte la satisfacció de qui té penis, construïm tota una sèrie de creen-

ces i maneres de fer que impossibiliten que l'altra persona pugui gaudir amb naturalitat de la seva sexualitat. Posem-ne alguns exemples:

- La pressió sobre el cos, sobretot de les dones cis i d'aquelles persones que tenen un cos no normatiu. El model estètic ens pesa i fa que ens preocupem per com és el nostre cos en lloc d'ensenyar-nos a gaudir-lo, i això ens minva l'autoestima. I sense autoestima no hi ha bon sexe.
- El desconeixement de les vulves. Això fa que tinguem creences errònies sobre com són, com funcionen i que moltes persones que en tenen no s'atreveixin a investigar-les en profunditat.
- El pes dels anticonceptius horminals. Tot i que és l'home cis el que és fèrtil cada dia de la seva vida des que comença a ser-ho, el pes de l'anticoncepció hormonal recau sobre aquelles persones que són fèrtils quatre dies al mes, aproximadament. I l'anticoncepció hormonal té certes conseqüències sobre la salut i sobre la salut sexual, entre elles la disminució del desig.
- La manca d'assertivitat. Ens costa molt dir què necessitem i què desitgem, i en una





situació sexual sembla que encara més. Si no expliquem a les nostres parelles sexuals què ens agrada, ens serà molt difícil sentir plaer (i no només estic parlant d'orgasmes...). Per l'educació que hem rebut les persones que, com diria la meua companya Bel Olid, hem estat educades per ser dones, l'assertivitat encara ens queda més lluny.

I no pararia de donar voltes sobre molts aprenentatges erronis que tenim *gràcies* a tot plegat. I això, en lloc d'ajudar-nos a gaudir d'una sexualitat saludable, fa que ens oblidem que el sexe és molt més que una quantitat de relacions sexuals al mes. El sexe compartit és una experiència en la qual estaria bé que gaudissin totes les persones que hi participen, no trobeu? Si volem sortir d'aquest model patriarcal de sexualitat, ens hem d'encaminar cap a un model feminista de les relacions sexuals. Qui s'hi apunta? ●

/ JULIO FUENTES

pàgina oberta

Legitimitat antimonàrquica

Joan Serra Capallera

Director de la revista ÀMBITS ÀAF

Any 1947. En els moments més durs de la dictadura militar del general Franco, les Cortes Españolas aproven la Ley de Sucesión que definia España com a regne. Un any més tard, Juan Carlos de Borbón y Borbón iniciava, als deu anys, la seva formació sota la tutela franquista. El 1966, la Ley Orgánica del Estado reescriu i estableix de nou els criteris successoris del Régimen. Tres anys més tard, el juliol del 1969, el que serà conegut com a Juan Carlos I presta jurament davant les Cortes i és proclamat el successor del dictador a títol de rei. Quan es mor Franco, el 20 de novembre de 1975, Juan Carlos, després de jurar els principis i les lleis fonamentals del Movimiento, és proclamat rei d'Espanya.

Posteriorment, la Constitució del 1978 defineix la forma política de l'estat espanyol com a "monarquia parlamentària" i trasllada al rei la figura de cap d'estat. La recuperació de la monarquia alfoncina de principis del segle XX -malgrat haver estat impulsada, educada (religiosament i militarment) i sostinguda econòmicament per un règim feixista- assoleix la legitimitat constitucional proclamada i lloada per monàrquics i neoconservadors. La monarquia esdevé inqüestionable, la coartada de la constitució és perfecta.

En aquest desenllaç històric, és un "delicte d'odi" sentir-se profundament antimonàrquic i fer-ne causa política pública? La qüestió actualment no és retòrica, ja que pot esdevenir penal des de determinats plantejaments ideològics i jurídics. Els necons nacionalistes espanyols, a l'ombra de la FAES, el Club Tocqueville, el Centro Libre Arte y Cultura (CLAC) o els ultres de Somatemp, poden no tenir-hi dubtes. Desvinculat el gendre cobdiciós de la monarquia, convertida en anècdota l'afició del sobirà a matar paquiderms i tancat al calaix

dels oblots el fet que Felipe VI fos nomenat Guardiamarina Honoris Causa per l'Armada Argentina del general Videla, l'actual imatge de la monarquia es presenta com la més genuïna expressió democràtica. Amb insistència, els paladins monàrquics desvinculen la legalitat dels borbons de la dictadura del general Franco o de la restauració de la línia successòria borbònica. En aquest segon aspecte, resulta evident que el rang de cap d'estat de Felipe VI, avalat constitucionalment, és, agradi o no, una mera qüestió de llinatge.

Format militarment en plena dictadura a l'Academia General Militar de Zaragoza, a l'Escuela Naval Militar de Marín i a l'Academia General del Aire de San Javier, Juan Carlos I ostentava el rang de capità general de les Fuerzas Armadas, el mateix que ara ostenta Felipe VI. Si l'exèrcit va tenir un paper cabdal en la seva formació, també va tenir-lo en el redactat constitucional, malgrat els silencis condemnatoris de la transició i de la post-Transició. Sense un substrat polític i social monàrquic, és la cúpula militar de l'exèrcit qui el 1978 imposa la figura reial aprovada prèviament, cal tenir-ho present, a les Cortes del règim feixista.

Tant els diferents sectors monàrquics com els grans partits espanyols

-PSOE, PP i Ciudadanos- no deixen marge al qüestionament. La legalitat l'avalua el text constitucional. I aquesta els permet afirmar que el funcionament de l'estat espanyol és el més semblant al que anomenen *monarquia republicana*, ja que sostenen que l'espanyola és una monarquia democràtica sustentada en els principis republicans. El referèndum sobre la reforma política va ser un èxit per al govern Suárez, i els resultats electorals del 1977 al 1982 permeten avalar la tesi de la legalitat monàrquica. Com afirma, però, Alexis de Tocqueville, un dels pares del republicanisme liberal que avui dona nom tant a un *privé-club* milanès com a un club barcelonès dels que es consideren la societat civil "autèntica", és més fàcil acceptar una simple mentida que una veritat complexa.

L'expressió "les històries sempre guanyen els fets" s'ha convertit en una màxima malèvola. Bombardejats i martellejats per credulitats de tota mena: mèdiques, de consum, econòmiques, artístiques, tecnològiques... i monàrquiques, acabem assumint com a inqüestionable l'existència d'un reialme i la figura d'un rei.

Hi ha qui frisa per poder ser vassall o, si més no, lacai d'un rei; altres no volem ser-ne ni súbdits i tenim tot el dret legítim a defensar-ho. ●



“

Quan es mor Franco, el 20 de novembre de 1975, Juan Carlos, després de jurar els principis i les lleis fonamentals del Movimiento, és proclamat rei d'Espanya

La transhumància, una resistència viva



Els cavalls de la Fundació Miranda inicien les rutes de transhumància a l'Alt Berguedà

Enfront de les inclemències del sistema actual, diversos projectes ramaders continuen desenvolupant iniciatives que ajuden a preservar el nostre territori i la seua biodiversitat

David Bellés | @david_boira

Històricament, la transhumància ha estat un factor sociocultural a destacar dins del món rural dels Països Catalans. Resumint aquest procés tan complex, la transhumància es podria definir com a migracions estacionals que efectuen els ramats. Les pastores, amb la finalitat d'aprofitar al màxim les terres d'herbatge, traslladen els animals des de les regions muntanyoses fins a les planes per deslliurar-se de les inclemències climàtiques.

Molts segles han passat des que la transhumància fou un model de vida rural destacat al nostre país. El co-

merç de la llana -exportada a diversos indrets europeus- va ser clau en el desenvolupament de vies de comunicació, assentaments, relacions socials i fins i tot en la creació d'un model de mobilitat territorial. Tanmateix, amb el pas dels segles, la disminució d'aquesta activitat es va fer patent. El descens del comerç de la llana, l'augment de l'agricultura i la implantació de granges va deixar la migració pecuària en un paper secundari.

No obstant això, en l'actualitat diverses iniciatives mostren com la transhumància pot ser una veritable alternativa a l'explotació ramadera intensiva. A continuació, alguns exemples que han suposat

importants beneficis tant en l'aspecte mediambiental com en la cura de l'ésser viu.

Ramats de l'altiplà baixen a les planes litorals

La transhumància al nord del País Valencià s'explica per la proximitat geogràfica entre els rigorosos hiverns dels altiplans aragonesos i les temperatures suaus de les planes litorals castellonenques. Per aquest motiu, les ramaderes d'Aragó van planificar una migració estacional que ha assentat lligams no sols en l'àmbit de la ramaderia sinó també socioculturals en comarques com la Plana Alta, els Ports i el Maestrat. »

» Fernando Robres, ramader de 49 anys assentat a Castelló però nascut a Mosquerola, un poble de Terol, participa en un projecte experimental amb què s'ha retornat la ramaderia transhumant al Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, després de 25 anys d'absència. Robres és un clar exemple de com es poden incorporar els coneixements transhumants a models ramaders més sostenibles. Seguint la tradició del seu pare de baixar les raberes al litoral, el ramader ha tornat a pasturar al Prat, però ara cohabitant amb el ciment dels imponents gratacels turístics de Marina d'Or i les nombroses infraestructures viàries de la plana septentrional castellonenca.

És per això que la transhumància que *extrema* al Prat s'ha adaptat a les noves necessitats per poder seguir desenvolupant la seua activitat. Si en el passat el ramat predominant era l'oví, ara el tipus que rep l'aigua-moll és el boví ecològic. "És necessari conscienciar el consumidor perquè demande un producte de proximitat i qualitat, ja que pot contribuir a preservar tant el món rural com els seus ecosistemes. A banda, consumir producte quilòmetre zero i ecològic et permet tenir el control d'una sobirania alimentària cada vegada més complicada", defensa Robres.

A banda d'això, Robres ha experimentat de primera mà com la transhumància ben acotada pot utilitzar-se com a tallafocs natural enfront dels incendis, al mateix temps que neteja el parc de manera sostenible. Dins d'aquesta zona protegida és habitual que en èpoques de sequera es declaren incendis. Segons relata Robres, "l'única zona propera a l'incendi que es va salvar de la darrera crema va ser on havia estat pasturant la rabera". D'altra banda, també han tornat a niar al Prat espècies protegides que s'havien perdut. Casualment, aquestes espècies es van assentar novament dins l'àrea on les vaques havien estat pasturant. Així doncs, totes les parts implicades en el procés se'n beneficien: "El pastor rep pastures gratuïtes, el bestiar s'alimenta amb pastes de millor qualitat i el territori es neteja de manera natural", sentència Robres.

Paral·lelament, Robres també viu les dificultats a les quals s'afronta la pastora del segle XXI, dins d'un sistema socioeconòmic que cada vegada està deixant més de banda aquesta herència del sector primari. Per exem-

ple, de Mosquerola a Cabanes, i amb una distància d'entre 60 i 70 quilòmetres recorreguts en cinc jornades, les pastores es veuen afectades pel

retrocés de les amplàries de les vies pecuàries, el seu asfaltatge i la intersecció de grans infraestructures viàries del corredor mediterrani -com l'N-340, l'AP-7 o el ferrocarril. "On abans hi havia una via pecuària amb dret de pas, ara et pots topar amb un poliesportiu", subratlla el pastor.

A més a més, l'abandonament dels punts públics d'abeurada com els pous, les basses i els aljubs dificulta encara més l'esdevenir dels ramats

durant el descens, així com la manca de pluges en les darreres dècades. "En l'últim descens a Cabanes vam haver d'optar per la utilització de magatzems d'aigua per poder abeurar la rabera", denuncia Robres.

Transhumància equina a l'Alt Berguedà

La Fundació Miranda és una associació sense ànim de lucre que inicià l'activitat l'any 2008 al Pla de l'Orri (Alt Berguedà). Destina els seus esforços a la difusió del coneixement, la comprensió i el respecte al cavall, les persones i la terra. Així doncs, va

més enllà d'altres projectes lligats a la sobirania alimentària o models ramaders alternatius. Rosa Galindo -que comparteix l'activitat transhumant amb la d'actriu i cantant a Barcelona- és en l'actualitat la seua coordinadora.

La fundació treballa principalment en tres àrees: en primer lloc, en la recuperació de cavalls que han sofert maltractaments i en la facilitació d'una nova vida en grans espais naturals; en segon lloc, en una tasca més social i cultural, amb processos que relacionen els cavalls lliures amb la salut de l'ésser humà i el patrimoni cultural on actuen; fi-



La transhumància ben acotada pot usar-se com a tallafocs natural, al mateix temps que neteja el parc de manera sostenible

També es fa una tasca més social i cultural, amb processos que relacionen els cavalls lliures amb la salut de l'ésser humà



Ramaderia bovina transhumant al Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca / ALBERT FABREGAT

nalment, en la custòdia del territori que els nostres avantpassats feien dia a dia, ajudant a netejar i millorar el medi rural i la biodiversitat. “La desconnexió entre la ramaderia i la terra té greus conseqüències per a la custòdia del nostre medi”, destaca la pastora.

Amb la finalitat d’aconseguir pastures naturals òptimes durant tot l’any i un terreny on els cavalls puguin campar en llibertat, la fundació ha aconseguit impulsar la transhumància equina entre l’Alt Berguedà i el Garraf a través del camí ramader de Marina -amb una migració que dura unes vuit jorna-

des. També ha iniciat un altre viatge més septentrional que connecta el Berguedà amb l’Alt Urgell. “La intenció és no estar íntegrament vinculats a un espai, ja que el cavall és un animal que es mou per menjar i menja per moure’s”, explica Galindo. També reivindica la necessitat de tornar als orígens i la importància de mantenir pràctiques com la transhumància enfront d’un sistema que cada vegada ens allunya més del nostre

Reivindiquen la necessitat de tornar als orígens i la importància de mantenir pràctiques que ens apropen més al territori

territori. “Es podria dir que la transhumància és d’un altre temps, però que s’ha de reivindicar. Et posa en evidència el territori i la societat que

tenim. El sistema actual fomenta que tot estigui industrialitzat i burocratitzat fins a un punt que es deshumanitza el procés i crea conflictes entre les mateixes ramaderes”, argumenta Galindo.

A pesar de la distància amb l’anterior projecte, el viatge transhumant dels cavalls sofreix dificultats compartides, com el tall i la desaparició de les vies pecuàries o la manca de terres públiques perquè el ramat pugui pastar i desplaçar-se òptimament. “Mentre hi ha boscos públics totalment abandonats, se’ns fiquen moltes traves per poder pasturar-los”, ar-

El viatge transhumant dels cavalls sofreix dificultats compartides, com el tall i la desaparició de les vies pecuàries

gumenta la pastora. “Ser una ramadera transhumant no hauria de ser una heroïcitat”, insisteix Galindo.

Des de Miranda es clama també perquè les institucions públiques com el Departament d’Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de Catalunya (DARP) no obvien les necessitats i la llavor d’aquests projectes. “Des del DARP no se’ns dona cap ajut perquè consideren que no som productors carnis, però al mateix temps ens exigeix les mateixes obligacions. A més, nosaltres produïm un bé intangible, com la neteja de territori i un procés sanador per a les persones que participen de les nostres iniciatives”, afegeix la coordinadora. És per aquest motiu que actualment Miranda està sobrevivint amb les aportacions de les sòcies i el voluntariat de ramaderes -en gran part dones- que aconsegueixen que uns cinquanta cavalls puguin tenir una segona oportunitat.

D’altra banda, també es fomenta que qualsevol pugui beneficiar-se del contacte amb els animals en el marc de les diferents activitats que es programen al llarg de l’any. “Amb la transhumància tanquem un cercle virtuós. Si bé la fem per als cavalls, fem que les persones participin del procés, que desprèn un alt component cultural i natural que preserva i millora els espais en els quals vivim”, sentència Galindo. ●



La revolta de les banderes a Nicaragua

Activistes reivindiquen l'enssenya del país centreamericà com a símbol integrador, de rebel·lia i oposat a la vermella i negra de l'FSLN, que representa el règim d'Ortega

Xavier Ruiz Ribes | @La_Directa
Managua

L'activista Francisco Sequeira va pensar, un matí d'aquest darrer mes d'agost, que al mur exterior de casa seva li calia una mà de pintura. És normal: va haver de passar uns quants mesos a la presó La Modelo de Tipitapa per protestar contra el govern de Daniel Ortega. En tot aquest temps de repressió i judicis arbitraris, ningú de la família havia pogut pensar en qüestions estètiques: estava acusat de terrorisme, robatori, segrest i tinença d'armes restringides, sense que mai s'hagués pogut provar cap d'aquestes acusacions. Però el 10 de juny, en el marc d'un discutit decret d'amnistia promogut des de l'Assemblea Nacional, ell i desenes de persones més van ser alliberades. Dit i fet. El 6 d'agost va comprar pintura blanca i blava i unes quantes brotxes per començar a pintar el mur de ciment que limita amb la vorera del seu carrer, a la ciutat de Juigalpa. L'intent va durar pocs minuts: tres patrulles policials amb una quarantena d'agents, alguns d'ells antiavalots, van arribar de forma amenaçadora a exigir l'entrega immediata de la pintura. Poc després, protegit per la policia, un grup de funcionaris municipals va arribar amb pintura groga i va refer tota la feina prèvia de Sequeira, repintant el blau encara fresc i culminant també la resta del mur. Hi ha dos minuts de l'operatiu gravats pel protagonista a YouTube.

Aquesta escena no sorgeix d'una novel·la de realisme màgic o d'una pel·lícula d'humor absurd, sinó de la Nicaragua actual. En un context on hi ha 325 morts confirmades per la Comissió Interamericana de Drets Humans (CIDH) i almenys 70.000 sol·licitants d'asil a Costa Rica en menys d'un any, és un fet simptomàtic que concentra de manera visual una divisió extrema al

En un any, la Comissió Interamericana de Drets Humans ha confirmat 325 morts i 70.000 sol·licituds d'asil a Costa Rica

L'oposició va decidir respondre amb la bandera de Nicaragua el monopoli de l'enssenya sandinista per part del govern

país entre dos bàndols aparentment irreconciliables, i que s'ha concretat en una utilització sorprenent dels símbols. Ja fa més d'un any que els colors blanc i blau, que conformen la bandera del país, s'han convertit en una combinació proscriu i perseguida.

L'enssenya del sandinisme com a emblema de l'Estat-partit

Per entendre com s'ha arribat fins aquí cal tornar als inicis de la revolta, quan les primeres manifestacions de protesta multitudinàries pels carrers de

Managua l'abril de 2018 eren una amalgama d'ideologies i sectors socials antagònics, però units per un objectiu comú. Ningú criticava la samarreta de les companyes de marxa (potser del Che, potser de Sandino) ni despenjava cap bandera vermella i negra del Front Sandinista d'Alliberament Nacional (FSLN). Només la imatge de la parella presidencial, Daniel Ortega i Rosario Murillo, omnipresent a les tanques publicitàries i simbolitzada als arbres lluminosos de ferro que s'estenien com una plaga per tota la capital, eren motiu de menyspreu. La tala nocturna d'aquests arbres es va convertir en un tòpic inesborrable.

Alguna cosa s'havia trencat des de feia temps en el sandinisme, però l'eclosió sorgida el 18 d'abril de 2018 va evidenciar que un corrent de l'esquerra nicaragüenca ja havia trencat mentalment amb el govern i amb el seu estil autoritari. Desenes de milers de persones omplien els carrers massivament quasi cada dia, sense necessitat de consignes o lideratges, i els partits d'oposició liberal eren incapaços de mobilitzar ningú des de feia temps. El marc polític instaurat al país des de 2007 havia fet volar pels aires l'alternança i el sistema de partits. Però calia que aquesta massa, mantenint la seva heterodoxa diversitat, trobés alguna simbologia comuna entre samarretes, llaços i banderes que servís per identificar la força integradora de tota mena de gent amb uns ideals compartits.

Quan el govern es va veure desbordat i sense capacitat de resposta davant l'allau humana, a més de preparar una resposta brutalment repressiva, va assumir el monopoli de la bandera que l'FSLN havia onejat des de feia dècades. Ministeris i institucions públiques marcaven territori amb els colors negre i vermell des que Ortega va tornar al poder, en una descarada defensa de l'Estat-partit.



Com si estiguéssim en un context bèl·lic, on cada bàndol té el seu estendard, el govern i el seu entramat de forces armades (policia i paramilitars) van exhibir el seu senyal inconfusible a tort i a dret. Però davant seu no hi havia un altre exèrcit abanderat, sinó una societat demanant democràcia i llibertats.

Carrers tenyits de blanc i blau

L'inici del conflicte va ser autoconvocat i sense lideratges establerts, i la decisió de vestir-se amb uns determinats colors per contrarestar el vermell i el negre va ser espontània: només la bandera blanca i blava de Nicaragua podia unificar aquesta revolta amb un sol símbol. No hi havia partits, no hi havia ideologies, no hi havia un ideari programàtic. Només Nicaragua com a *topos* -lloc comú- desfermava il·lusions entre la gent i representava la recerca d'un nou destí per a un nou país.

L'FSLN, que necessitava un enemic clar i definit per al seu esquema de confrontació, va trobar sota el mar de banderes blanc-i-blaves el que buscava. Contra tota lògica, va atacar el símbol comú per excel·lència, que va passar a ser un emblema contaminat. En l'afany per trobar l'enemic, va acabar creient que l'enemic era Nicaragua. I no hi havia cap millor elogi per a l'adversari, que veia reforçada la seva autoestima: d'aquí a tenyir conscientment els carrers de blanc i blau només hi havia un pas.

És per això que, a banda del recompte macabre de víctimes i de les greus vulneracions sistemàtiques dels drets humans, hem assistit a una persecució vodevilesca pels carrers i places sense precedents: policies motoritzats rebentant amb les botes globus inflats amb els colors blanc i blau, persones detingudes per caminar amb una bandera

Hem assistit a una persecució vodevilesca: policies motoritzats rebentant amb les botes globus dels colors blanc i blau

Comprar una bandereta de sobretaula es feia d'amagatotis i rebent clandestinament la mercaderia

del seu país, vehicles interceptats per paramilitars per buscar-hi algun símbol nacional amagat (com si fos un decomís de droga o armes), inspeccions als cementiris per evitar que les víctimes de la repressió fossin enterrades amb estendards... Comprar una bandereta de sobretaula ha significat durant mesos haver-ho de fer d'amagatotis i rebent clandestinament la mercaderia dins d'un sobre opac.

Banderes del dret o del revés

Fins quan podia durar aquesta esquizofrènia forassenyada? Com en tot exèrcit lleial, fins que el

cabdill donés l'ordre contrària. Això ha succeït tot just començar el mes de setembre, que és quan se celebra anualment la independència de l'imperi espanyol i es reivindica tradicionalment el símbol patri. D'un dia per l'altre, i potser pensant que per fi el govern havia de recuperar també el monopoli de la bandera nacional, es va ordenar que tots els organismes de l'Estat i els busos col·lectius portessin la insígnia de manera ben visible. Com per art de màgia, les camionetes policials van aparèixer tot d'una engalanades amb els colors blanc i blau, els mateixos que la nit anterior proscrivien sense rubor.

Però com es pot discernir ara el paramilitar abanderat de la companya de lluita llibertària? Com es pot diferenciar que la bandera que hom porta és la reivindicativa i no l'obligada per decret? A Nicaragua tot té solució: la vicepresidenta Rosario Murillo ja havia transformat l'escut oficial (arc de Sant Martí, capell frigi i cinc volcans) en una coloraina indesxifrable que rebutja qualsevol opositor. Però si es fa servir l'escut oficial, només cal donar la volta a la bandera i posar-la del revés: aquest gest significa que l'abanderat segueix en lluita. La consigna, multiplicada per xarxes socials, és una nova mostra de rebel·lia imaginativa que sempre es renova.

No és difícil imaginar que la policia revisi els propers dies qui porta la bandera del dret o del revés, o conductors mirant-se de cua d'ull per saber si l'altre és un dels nostres. Tot i així, Sequeira probablement no tindrà ganes d'eliminar el groc canari del seu mur per tornar-hi a posar una capa de pintura blava al damunt. En qüestió de gustos, tot pot canviar a Nicaragua en unes hores per un simple decret, i potser és millor esperar que l'alcaldia torni a repartir gratuïtament pots del color que toqui. I amb mà d'obra inclosa. ●



La presó a cel obert d'Al-Walaja

El poble de Cisjordània ha quedat aïllat de Jerusalem i Betlem després de la construcció del mur, i ha limitat la població de l'accés als serveis bàsics i l'activitat laboral

Maria Soler | @msolebes
Al-Walaja (Palestina)

Omar Hajajleh descriu casa seva com “una presó a cel obert”. Per accedir al seu habitatge, ubicat al poble d'Al-Walaja, al territori palestí ocupat de Cisjordània, ell i la seva família han de travessar una porta metàl·lica de diversos metres d'alçada amb una única finestra amb barrots, que dona accés a un passatge subterrani que creua un tram del mur de separació construït per Israel. El seu domicili ha quedat totalment aïllat de la resta del poble per les polítiques d'apartheid israelianes, una realitat que pateix tota la localitat, una de les més actives en la resistència popular no-violenta palestina.

L'any 2013, l'organisme militar que gestiona els assumptes civils dels territoris ocupats va informar la família de Hajajleh que casa seva quedaria a la banda del mur controlada per Israel, aïllada per totes bandes i envoltada per una tanca. “Les autoritats d'Israel ens van fer fins a sis ofertes diferents per aconseguir quedar-se amb les nostres terres, des de comprar-les fins a traslladar-nos a l'altra banda”, on han quedat arraconades la resta de famílies palestines d'Al-Walaja, explica.

Després d'emprendre accions judicials al Tribunal Suprem d'Israel, la seva família va arribar a un acord l'abril de 2013 segons el qual la casa no podria ser envoltada amb un tancat. En lloc d'això, el passatge subterrani a través del mur va ser bloquejat per una gran barrera, i es va entregar una única clau a la família per obrir-la. A més, les autoritats israelianes també els van confiscar moltes terres properes a l'habitatge.

La quotidianitat familiar, controlada per Israel
“He d'acceptar l'acord si vull romandre aquí, a la meua terra”, comenta Hajajleh. La situació en la qual es troba comporta severes restriccions a la seva vida diària i comunitària. “Només els membres de la família que hi vivim podem fer servir l'única clau que ens permet entrar a casa. Si volem rebre visites, hem d'obtenir prèviament el permís de les forces israelianes, i informar del nombre de visitants i l'objectiu de la visita. No se'ns permet rebre més de deu visitants de cop, i mai més enllà de la mitjanit”, afegeix.

El passatge subterrani tampoc pot ser utilitzat per al comerç o el transport de materials de cons-

trucció ni es permet a la família realitzar obres de construcció a la casa o els seus voltants. Les conseqüències de desobeir qualsevol d'aquestes normes comportarien encara més restriccions a la seva llibertat de moviment. “No se'ns permetria continuar obrint la porta. Només seria oberta tres vegades al dia, durant una hora, i sota inspeccions de seguretat”, es lamenta.

La construcció del mur de separació, de centenars de quilòmetres de longitud, va començar el 2002. El 80% de la seva extensió s'endinsa a l'interior del territori de la Cisjordània ocupada, i confisca *de facto* una gran quantitat de terres palestines. Ja el 2004, el Tribunal Internacional de Justícia de la Haia va considerar que la tanca construïda per Israel era il·legal i va reclamar-ne el desmantellament. Malgrat tot, la barrera segueix dempeus.

Una llarga història d'ocupació i desplaçament
Per la població d'Al-Walaja, però, els entrebancs a la seva existència no comencen amb la cons-

trucció del mur, sinó que són presents des de 1948 i al llarg de set dècades de colonització, ocupació i apartheid a Palestina. Des d'aleshores, les terres d'aquest poble situat entre les ciutats de Jerusalem i Betlem s'han reduït dràsticament. Els mecanismes per fer-ho han estat a través de la confiscació de terres, la construcció d'assentaments, la demolició d'habitatges o d'estructures com ara les tombes del cementiri local, i, més recentment, la catalogació d'algunes terres del poble com a part d'un parc nacional israelià.

Al-Walaja, segons l'activista Munter Amira, té una història recent que està estretament lligada a la Nakba ('catàstrofe', en àrab), quan Israel “va desplaçar una part dels seus habitants d'un punt a un altre de les seves terres, convertint-los en refugiats a la seva pròpia terra”. Ala al Darass, actual president del Consell Local d'Al-Walaja, comenta que “després de la Nakba els habitants van construir de nou el poble als terrenys que els havien quedat, a l'altra banda de la vall, sense possibilitats de retorn. Van perdre prop del 70% de les terres originals i moltes de les fonts d'aigua, vitals per a la supervivència d'una comunitat dedicada a l'agricultura”.

L'any 1967, amb l'ocupació il·legal de Jerusalem Est i Cisjordània, que fins aleshores no estaven sota control israelià, l'existència d'Al-Walaja va esdevenir encara més complicada. Amb l'ampliació de les extensions de l'Ajuntament de Jerusalem, el 50% de les terres que quedaven sota control del municipi palestí van ser ocupades. Amb el pas dels anys, el consistori israelià es va annexionar una gran quantitat de territoris palestins al seu terme municipal, i també va expropiar o declarar sota control militar una extensió de terrenys que van servir per a la construcció de dos assentaments jueus que actualment rodegen Al-Walaja: Gilo i Har Gilo, on resideixen més de 50.000 colons.

Resistència i supervivència

“Vivim confinats en un terreny limitat. Abans teníem terrenys oberts i ara veiem el mur, com han ocupat les nostres terres i ens han deixat tan sols uns pocs metres. No podem anar als nostres horts d'oliveres ni tampoc visitar el cementiri de la nos-

Des de l'inici de l'ocupació, les terres d'aquest poble s'han reduït dràsticament a través de la confiscació i els assentaments

Als assentaments jueus que actualment rodegen Al-Walaja, Gilo i Har Gilo, hi resideixen més de 50.000 colons



Passatge subterrani
per creuar el mur
de Cisjordània
/ MARIA SOLER

tra família”, explica Ahmad Barghouth, per a qui, com Omar Hajajleh, la seva forma de resistència “és continuar al poble”, a les terres que pertanyien als seus avantpassats. “Formaré una família i donaré la terra als meus fills”, assegura.

A les famílies palestines que viuen a la part d’Al-Walaja annexionada a Jerusalem tampoc se’ls concedeixen permisos de construcció. Les autoritats israelianes consideren molts dels seus habitatges construïts com a il·legals, i tampoc se’ls permet l’accés a gran part de les seves terres. Segons denuncia Loubna Hajajlah, pertanyent a una de les famílies afectades, les pors i humiliacions que genera l’ocupació són múltiples i diàries. “Casa meua té una ordre de demolició. No tenim permís per construir i vivim en un estat de por constant. Cada vegada que ensorren una casa del poble pensem que ha arribat el nostre torn, que acabarem sense sostre”, diu en referència a les envestides del govern de Netanyahu.

També ha vist com li confiscaven les terres i, davant la manca d’alternatives de subsistència diària, Hajajlah explica que la seva estratègia de resistència va ser iniciar el seu propi projecte agrícola i ramader, amb un ramat d’ovelles i el cultiu de les poques terres que va poder conservar al voltant de casa seva. Viu del que produeix i assegura una petita quantitat d’aliments per a la subsistència a la seva família.

Estratègia planificada

Segons Nassar Ibraheem, director del Centre d’Informació Alternativa, Al-Walaja no és només un exemple de l’estratègia israeliana enfocada a controlar tantes terres palestines com sigui possible, sinó que aquestes terres són “úniques pel fet de connectar les ciutats de Betlem i d’Hebron, a més d’estar situades a l’encreuament de les carreteres que arriben fins a Jerusalem”. Per Hassan Burijah, membre de la Comissió de Resistència

a la Colonització i al Mur, l’extensió de colònies que redueixen cada cop més les dimensions d’Al-Walaja ve donada pel fet que el poble suposa l’últim obstacle per a la construcció d’una gran xarxa d’assentaments integrats a Jerusalem. Segons l’activista, però, també pretén “esborrar la identitat palestina” de la ciutat santa i el seu voltant. La majoria dels projectes impulsats han aplanat el camí per a la materialització de nous assentaments i infraestructures que connectin el gran bloc de colònies israeliana de Gush Etzion amb Jerusalem “a través de zones rurals palestines”.

Amb tot, una conseqüència del sistema de colonització aplicat per Israel ha estat la desvinculació d’Al-Walaja de Jerusalem, però també ha restringit la seva connexió amb la ciutat de Betlem, la capital del governorat on s’ubica i el lloc on la gent dels pobles veïns té més accés a serveis educatius, sanitat o oportunitats laborals. ●



L'EXTRAVAGANT ESTIU DE LA **POLÍTICA ITALIANA**

L'anàlisi d'**Andrea Cegna**
Periodista

Hi hagué un temps en què a l'agost, a Itàlia, tot s'aturava. Hi havia una mena de pacte social: del nord, la població migrant tornava a casa i el turisme se n'anava a la costa. Qui romania a la ciutat s'arriscava a morir de fam. Justament des de la platja, aquest agost, un polític del nord ha fet caure el govern amb l'esperança d'anar a unes eleccions anticipades per quedar-se tot el pastís. El suïcidi polític del líder de la Lliga i ex-ministre de l'Interior, Matteo Salvini, va néixer a la platja. Va decidir trencar la coalició governamental entre el seu partit i el Moviment 5 Estrelles (M5E), probablement després de discrets contactes amb el nou líder del Partit Demòcrata (PD), Nicola Zingaretti. Les tensions entre la Lliga i l'M5E van començar l'endemà de la signatura del pacte de govern, ara fa poc més d'un any; però ha estat el projecte TAV, a la vall de Susa, el que ha fet insalvable la fractura.

L'obra, concebuda als anys 90, preveu la construcció d'una línia ferroviària d'alta velocitat de 235 quilòmetres entre Torí (Itàlia) i Lió (Estat francès), que esmicolaria la muntanya i canviaria morfològicament i social el territori de la vall de Susa. El vot conjunt a principis d'agost de la Lliga i el PD en favor del projecte no s'explica només per una coherència en la posició d'ambdues parts sobre el tema, sinó també probablement per una tàctica de distanciament i debilitament de l'M5E, que sempre s'havia declarat contrari a les obres però que es veia obligat a menjar-se el gripau com a membre de l'executiu.

Però dins del Partit Demòcrata també hi ha fissures. Nascut el 2007 amb la idea d'unificar els corrents reformistes italians en un partit moderat d'esquerres, és l'hereu de gairebé totes les possessions de l'antic Partit Comunista; per tant, amb branques

El nou govern es basa només en la convicció que, en cas d'anar a eleccions, l'extrema dreta esdevindria majoritària

que van de les cooperatives a les associacions, i amb corrents d'interessos molt diversos. Així, l'altre Matteo, l'ex-primer ministre Matteo Renzi -qui per als M5E personificava fins fa ben poc tots els mals de la política italiana- ha trencat la baralla tirant l'as de piques en el moment menys esperat i creant allò que després de les eleccions del març de 2018 semblava política-ficció: el pont per a un govern PD-M5E, amb el suport de la formació d'esquerres Lliures i Iguals.

El gir escènic ha enfurismat Salvini i ha posat en crisi la seva figura d'home fort. La misèria de la política italiana avui cavalca sobre les línies masculines dels líders. Si Salvini ha signat el seu suïcidi polític tallant l'aixeta al govern en un moment tàcticament boig i Renzi ha allargat la mà a l'M5E, garantint-li que no formaria part del govern, ha estat la figura del primer ministre Giuseppe Conte la que ha emergit amb força. Aquest advocat va ser nomenat president del consell de ministres per la Lliga i l'M5E perquè ambdues parts el consideraven manejable. No ha estat així, i aquest setembre Itàlia es troba amb un nou govern que es basa només en la convicció que, en cas d'anar a eleccions, la coalició d'extrema dreta formada per la Lliga, Germans d'Itàlia i Forza Italia esdevindrà majoritària.

Per a moltes, ha estat un sospir d'alleujament malgrat l'executiu PD-M5E, que, en la seva debilitat, corre el

risc de ser instrumentalitzat pels interessos del capitalisme financer personificat en les institucions europees. David Sassoli i Paolo Gentiloni, dues figures importants del PD, tenen un paper decisiu a la Unió Europea com a president del Parlament Europeu i comissari d'Economia respectivament. Però més que una salvaguarda per al poble que viu al territori italià, és una forma de control indirecte sobre la tasca del govern.

L'extravagant estiu de la política institucional italiana no resol, sens dubte, els problemes vinculats a la capacitat d'atraure consensos de la dreta racista i xenòfoba així com de vendre's com a *antisistema*. L'absurditat de la qüestió rau en almenys dos elements: el primer, el fet que la narrativa de la Lliga Nord, malgrat ser un partit que ocupa seients al poder municipal, regional i nacional des de mitjans dels anys 90, aconsegueix que se la percebi com una novetat. El segon és que l'opció *salviniana* no exigeix que el control del poder estigui en mans de la gent, sinó que es basa en la il·lusió de retornar el rellotge de l'economia a principis de segle, quan la globalització neoliberal encara no era evident com a procés de normalització, precarització, subsumpció i homologació.

L'M5E, que va néixer de pulsions *antipolítiques* i agafant temàtiques dels moviments socials, va construir el seu èxit polític sobre la falsa narració de ser "una altra cosa". Un cop al govern, ha traït el seu electorat amb constants canvis de posició. Sovint, a Itàlia s'ha dit que el paper de l'M5E era aturar el conflicte social a través de la il·lusió que un partit-moviment podria fer la revolució. L'obra de govern de l'M5E ha tornat a deixar moltes persones òrfenes. Aquest buit és el repte d'avui, el de transformar la resiliència en resistència i crear així una alternativa. ●

PROTESTA

FESTIVAL INTERNACIONAL
DE CINEMA DE CRÍTICA SOCIAL

DEL 18 AL 26
D'OCTUBRE · 2019 · VIC

WWW.FESTIVALPROTESTA.CAT





Manolo Celma (a la dreta i en cadira de rodes) toca jotes amb la guitarra al grup folklòric Les Camaraes de Vinaròs

Obrir l'accés a la cultura

Diverses iniciatives treballen per aconseguir que les persones amb diversitat funcional puguin gaudir d'una cultura inclusiva, sense limitacions ni epopeies

Joan Ballart | @La_Directa

L'article 27 de la Declaració Universal dels Drets Humans afirma que "tota persona té dret a prendre part lliurement en la vida cultural de la comunitat". La realitat, tal com passa amb tants altres articles d'aquesta declaració, és ben diferent. En aquest sentit, un dels col·lectius amb més problemes d'accessibilitat a la cultura és el de les persones amb diversitat funcional. Un primer obstacle per a moltes d'elles és la institucionalització, que, tal com afirma l'activista Antonio Centeno a *Deconstruyendo la dependencia*, "impedeix a les persones prendre part lliurement de la vida cultural de la comunitat, ja que la seva participació queda supeditada als horaris, les normes i regulacions de la institució".

Abans de parlar de diferents iniciatives que s'esforcen per canviar aquesta situació, cal entendre el valor que pot arribar a tenir la cultura per revertir-la. Es tracta d'una pota fonamental en el procés de socialització i, per tant, és deter-

minant assegurar que tothom qui ho desitgi pugui accedir-hi. Aquesta participació, però, no només fa referència al rol de la consumidora de cultura, sinó que també s'ha d'entendre en la seva dimensió creativa.

Consum accessible

Últimament, els esforços per assegurar l'accessibilitat a l'hora de consumir cultura s'han multiplicat. Això ha sigut possible gràcies a la feina que s'ha fet des de propostes com el Festival Simbiòtic, que ja fa tres anys que du a terme una gran tasca de programació i formació amb l'objectiu de millorar l'accessibilitat al teatre tant en l'àmbit físic com en els continguts.

Ana Candela, codirectora del festival, explica que el naixement d'aquest projecte és fruit de la ferma convicció que "l'art, la cultura i el teatre són i pertanyen a tothom". També »

» subratlla que, tot i que van crear el Simbiòtic com una iniciativa que buscava proporcionar mesures d'accessibilitat, aviat es van adonar que “no hi havia contingut que estigués fet de forma accessible o inclusiva”. És en aquest punt que van començar a “potenciar la creativitat dins del col·lectiu de persones amb discapacitat”.

Un dels altres àmbits on s'han centrat més esforços a l'hora d'aplicar mesures d'accessibilitat ha sigut el de les festes populars. Barris de Barcelona com Sants, Gràcia o Nou Barris han tingut presents les necessitats de les persones amb diversitat funcional a l'hora d'organitzar les festes. També ho han fet municipis com Reus, Tarragona, Olot o Vilafranca.

Robert Castells, que des de fa dos anys col·labora amb l'Ajuntament de Reus com a tècnic d'accessibilitat de les festes majors, explica que “les propostes s'organitzen en tres eixos: mesures que contribueixin a la inclusió física, mesures que fomentin la inclusió comunicativa i mesures que millorin la inclusió social”. Del primer bloc, Castells destaca la utilització de lavabos adaptats i tarimes, l'eliminació de barreres arquitectòniques o la creació d'espais tranquils per a persones amb trastorns de l'espectre autista. Per tal de facilitar la inclusió comunicativa, s'ha adaptat el programa de les festes al braille, la lectura del pregó ha comptat amb una intèrpret de llengua de signes i també s'ha ampliat la cobertura mediàtica de les festes perquè es poguessin seguir des de casa. El tercer eix d'actuació a l'hora de fer les festes de Reus més accessibles, el de la inclusió social, fa referència a la necessitat de transformar la visió de la ciutadania envers la diversitat funcional. És per això que aquest bloc engloba les mesures d'inclusió física i comunicativa, i en suma de noves com la contractació d'espectacles fets per persones amb diversitat funcional.

Crear des de baix

Si bé l'ús de recursos que afavoreixen l'accessibilitat a l'hora de consumir cultura comença a estar estès en bastants àmbits, les persones amb diversitat funcional encara ho tenen molt difícil per esdevenir creadores culturals. Les barreres físiques són un dels problemes que han de superar, però moltes vegades el mur més alt que se'ls presenta és el de la dificultat d'obrir la mentalitat d'un entorn avesat a una visió hermètica de la cultura. Tanmateix, l'esperança de transformar aquest *statu quo* s'alimenta gràcies a iniciatives com la dels Castellars de la Il·lusió de Valls. Aquesta colla, creada fa cinc anys, agrupa persones amb diversitat funcional intel·lectual i d'altres que no en tenen. “Treballem igual que qualsevol altra colla, però no intentem fer el castell més gran, sinó que busquem la normalitat i l'acceptació”, explica el cap de colla, Joaquín Murillo.

Sense deixar de banda la cultura popular, ens trasludem al Baix Maestrat, on des de fa 22 anys Manolo Celma toca jotes amb la guitarra al grup folklòric Les Camaraes de Vinaròs. Ho fa assegut a la seva cadira de rodes, que l'acompanya d'ençà que



va tenir un accident de cotxe trenta anys enrere. L'experiència li ha permès arribar a entendre que, perquè la cultura funcioni com a eina inclusiva, calen espais compartits per persones amb diversitat funcional i sense. “Està bé que hi hagi associacions específiques de persones amb discapacitat, però si no ens obrim, sempre hi haurà guetos”, adverteix.

Encegades per l'excel·lència

Més enllà de la cultura popular, les persones amb diversitat funcional han de superar obstacles més difícils si volen accedir al món de la cultura professionalitzada com a creadores. Actualment, el gran escull que es troben és un imaginari col·lectiu amb una idea preconcebuda de com ha de ser una artista professional.

Queralt Prats, impulsora d'ARTransforma, ho argumenta explicant que sovint “no som capaços de veure diversitats d'excel·lències. Allà on ells veuen l'excel·lència, jo veig les excel·lències, ja que no hi ha una única manera de fer”. Des d'aquesta màxima, el projecte de Prats vol “fomentar oportunitats de participació, educació i professionalització artística, amb la creativitat com a única via possible”. Actualment, ARTransforma té en marxa més de quinze projectes diferents. Un dels seus èxits més recents ha sigut l'estrena d'*El pas del temps* al Mercat de les Flors. Aquest espectacle de música i dansa ha comptat amb la participació d'infants, joves i adults amb diversitat funcional i sense provinents d'entitats socials, educatives i culturals, així com inscrites de manera individual.

El Festival Simbiòtic també està d'enhorabona pel que fa a l'àmbit de la creació artística, ja que el 29 de novembre estrena un espectacle al Teatre Nacional de Catalunya amb un repertori format en part per persones amb diversitat funcional. Tot i l'avenç que suposa, Candela reconeix que “és molt complicat que un teatre programi un espectacle amb persones amb discapacitat, perquè aquestes no han pogut accedir a estudis professionalitzadors”.

L'aspecte de l'accés a la formació és, doncs, un altre entrebanc a superar per part de la gent amb diversitat funcional que vol dedicar-se a les arts. Una vegada més, l'obsessió per l'excel·lència, en aquest cas de formadores i institucions, tanca les portes als somnis d'aquestes persones. Això ho coneix de primera mà Rafel Valero, que té diversitat funcional intel·lectual i des de petit viu les arts escèniques amb passió. Tot i això, va haver d'assumir

El 29 de novembre, el Festival Simbiòtic estrena un espectacle al TNC amb un repertori format en part per persones amb diversitat funcional



A l'esquerra, desè aniversari d'ARTransforma, on també participen joves amb diversitat funcional / JORDI VIDAL

A la dreta, posada en escena de 'Fènix', del projecte "Compartides, el valor social de les arts" / ALBERT ARMENGOL

El producte artístic del Diversorium s'acostarà al format del cabaret, construït a partir de números de dansa, teatre o música amb una forta càrrega política

que l'Institut del Teatre el rebutgés: "Em vaig sentir malament perquè no em van donar cap oportunitat i penso que tot i tenir una discapacitat hauria d'haver-hi oportunitats per a tothom". Aquesta vivència va motivar Valero a trobar el seu propi camí per arribar a ser actor professional i, amb aquest objectiu, va començar a pensar a fer una obra pel seu compte. Actualment, aquest somni està més a la vora de ser una realitat, ja que preveu estrenar-la a finals d'any al teatre dels Lluïsos de Gràcia. Aquest procés, que Valero espera que sigui "un punt d'inici per començar a obrir la mentalitat de la gent", compta amb la col·laboració de professionals com Òscar Molina o Mone Teruel.

Una altra iniciativa és el Diversorium, que s'emmarca dins d'un projecte d'escala nacional que es diu Concomitentes i és finançat per la Fundació Daniel y Nina Carasso. Veronica Valentini, la medi-

adora del projecte a Barcelona, diu que es vol "plantejar un canvi en la política cultural artística fent que l'obra sigui encarregada per la ciutadania responnent a les seves necessitats". Per dur a terme aquest procés de consulta ciutadana ha comptat amb l'ajuda d'Antonio Centeno i Maria Oliver, de l'Oficina de Vida Independent de Barcelona. Tanmateix, Valentini vol deixar clar que no vol ser un projecte centrat únicament en la diversitat funcional, sinó que "serà un espai de convivència de totes les diversitats (de raça, gènere, corporals...)". El producte artístic final del Diversorium s'acostarà al format del cabaret, construït a partir de números de dansa, teatre o música amb una forta càrrega política. Per veure aquesta particular proposta de cultura inclusiva ens haurem d'esperar al 2020, tot i que el projecte que l'engloba, Concomitentes, es presenta el 22 d'octubre al Teatro del Barrio de Madrid.

Deures per al present

Un dels aprenentatges que se n'extreu és el d'entendre la necessitat de valorar la cultura més enllà dels nostres constructes. Acceptar que hi ha cultura en la diversitat i deixar de girar l'esquena als esforços creatius d'aquelles qui no tenen por a ser jutjades. "Quan deixarem de ser projectes socials i passarem a ser culturals?", es pregunta Queralta Prats.

Queda molt camí perquè les persones amb diversitat funcional tinguin les mateixes oportunitats per accedir a la cultura i, com diu Joaquín Murillo, "és responsabilitat de tothom que això sigui possible". La feina que s'està fent és inestimable, però fa falta un compromís ferm des de tots els àmbits de la societat per fer que des de ben petites no sigui estrany tenir una amiga amb diversitat funcional. ●

BUSQUEM CAPS (MONITORS/ES)

Demarcació del Barcelonès

CONTACTA'NS

93 340 34 50

barcelones@escoltesiguies.cat

www.escoltesiguies.cat

bodega

La Risa

OBRIM CADA DIA

AV. VALLCARCA 81

VINS, VERMUT, TAPES I CERVESES ARTESANES

ENTITAT CULTURAL SENSE ANIM DE LUERE

★ CERVESA DEL ★

MONTSENY

ARTESANA

Monstre

El relat de Júlia Bacardit | @JuliaBacardit

I

-No, és clar que no m'han dit res, a la feina. A veure qui es pot atrevir a dir res a algú que té càncer, col·lega.

La mare escura el got de cervesa i el gest és espontani, només el que diu sembla assajat. Agafa una croqueta i la rosega. Els amics també parlen d'altres coses, de les seves coses, com si el que pogués explicar la mare no fos la cosa més important, l'única que compta: la vida i la mort i la batalla perquè la primera venci, sempre contra tot pronòstic, la segona. Cervesa, oliva, croqueta oliosa deliciosa, càncer. Al vespre, quan s'han acabat les croquetes, la mare està cansada. Fa l'efecte que està esgotada d'actuar, que només pensa que la vinguin a buscar i poder ajeure's a plorar damunt del llit de casa.

II

-El conillet aquest no és aigua clara, té els collons de la mida dels d'un gat -diu l'àvia, cega, com un Tirèsies casolà, devorant patates de bossa a la taula de la cuina.

Hi ha una borla de pols immunda i gegant, a casa. La pols creix com el càncer, com s'acumulen els dies, la vida de l'un, de l'altra, de la iaia, de la nena. Li han comprat un conillet perquè jugui, perquè de tant en tant aixequi els ulls de les pantalles.

-Això és el que t'agrada de mi, eh? És la meva polla, eh? -estirat d'aquella manera, el pare perd la respectabilitat moderada d'un home corrent i es converteix en un animaló d'amor, vulnerable, un conillet com el de la nena.

La borla immunda és un manyoc de llana que la iaia Lluïsa fila cada nit. Un dia la vam descobrir així, absorta, filant amb la ràdio que sonava i la tele que també sonava.

"Em sento humiliat. Constantment humiliat de ser qui soc", diu el pare. La iaia escolta la ràdio i sent també el que diu el pare, i asseguda al sofà davant la tele i al costat de la ràdio l'àvia fila amb els ulls buits, fixos en el programa de cuina i famosos. Del filat de la iaia en surt la pols que omple l'ànim del papa. "Humiliat, em sento humiliat. I no, no ho parlo amb els amics perquè no serveix de res, parlar-ho". Voldria tenir una feina amb un contracte i dos dies de festa cada setmana, el pare. La mare s'està amb la nena i amb el càncer, la iaia Lluïsa fila fins a omplir de fils de llana, polsegosos, tots els racons de la casa.

La iaia fila i garla que si tomba que si gira, sempre la mateixa lletania sobre pisos de protecció oficial i ajudes pels de casa, que els que venen per mar farien bé d'ofegar-se. D'ofegar-se



/ CRISTINA CORTÉS

potser no, però farien molt bé de no venir, sí, perquè si venen no hi haurà lloc per a tots i el que ara és casa seva deixarà de ser-ho. És clar, les coses no conserven la seva forma si les estires i les estires, i si ells no s'ofeguen a les seves barquetes de plàstic qui s'ofegará serà Sant Andreu, honorable Sant Andreu, que és un barri de pobres però que no és de pobres, perquè s'hi està molt bé (l'àvia no sap que ja no hi viu, a Sant Andreu, que l'han canviada de casa i ara viu a Maresme Fòrum amb la mare, el càncer de la mare, el pare, la filla, el conillet de collons de gat). L'àvia ho sap tot però mai no ha vist el color que té el pare, no n'ha intuït l'accent. Ha fet veure que no se n'adona, del color del pare. Ha fet veure que no el sentia cantar, la lletania espiritual que de vegades canta fluix el pare, perquè ell és creient i ser creient l'ajuda. L'àvia Lluïsa, com que no hi veu, tampoc no ha vist la cicatriu del pare, discreta, al braç; una cicatriu petita i fonda de quan van tallar-lo a Líbia. La mare no sap com va anar, no gosa preguntar-li i ja està bé així. "Buscar la puresa és salvació i és penitència", pensa el pare, i no ho pensa ben bé així, però pensa alguna cosa semblant. Ho recorda perquè potser li va dir algú, o potser ho va aprendre fa molt de temps, a Touba, quan estudiava a l'escola corànica, que és l'única escola on va poder anar.

III

"No puc fer-ho malament, aquesta vegada. He de començar net, de nou. Marxarem lluny de la ciutat, ella i jo. Sense àvies per casa. Sense afers pendants. Aquest cop ho he de fer bé. He de quedar-me amb ella estant jo net, sense comptes pendants. Sí, perquè els comptes pendants fan malbé els nervis igual que el càncer fa malbé els nervis".

I el pare es canviarà de casa i de feina, si en troba, i s'estarà amb ella i ho farà bé. Aquest cop acceptarà casori, un de debò, res de quedar-se sense festa. Aquest cop li dirà que sí, i la durà a l'altar encara que aquestes coses ja no les facin, els altres. Està bé que hi hagi algú que encara les faci. A ell li està bé; ell no ho faria però en certa manera és creient, d'una manera diferent, al·lèrgica a la pompositat, però creient al capdavant. Com un crostó de pa que empeny coll avall, la puresa li fa bola, però una bola bona. Se l'empassa, a estones s'ennuega, però és clar que se l'empassa. Déu l'ha ajudat fins ara i Déu l'ajudarà. ●

NOU LLIBRE!

ABORÍGENS,
veus de la resistència pel territori

Recull d'articles periodístics que aprofundeixen en els conflictes mediambientals del País Valencià

CALIU
EDICIÓ EDITORIAL

Directa

MENÚ DEL DIA

al KOP DE MÀ

cuina casolana
opció vegetariana
preus populars

C/Riego 4
SANTS

la pastora

Alberg cooperatiu

Educació Ambiental
Ecoturisme
Desenvolupament Rural

Informació i reserves:
www.lapastora.coop
+34 637 29 65 85
info@lapastora.coop

ressenyes



Ratafia i poltres salvatges

Laura G. Ortensi | @lauragortensi

Quan els protagonistes de *Formentera Lady* es troben per escriure una novel·la sobre els excessos de joventut, ho tenen fàcil per endinsar-se en la ficció: la matèria primera amb què treballen és la pròpia experiència en el món de les drogues. Però en Pere, el protagonista de *Ratafia supernova*, no disposa de material biogràfic per fer versemblant una història underground. La voluntat de versemblança transforma un estudiant exemplar en un jove bohemí amb aspiracions de ionqui. Vet aquí el dilema que presenta Jordi Casals en la seva tercera novel·la: tota proposta literària creïble ha de ser autoficció? Per ser un creador d'èxit, cal començar a escriure jove?

Casals reprèn el to provocatiu de les novel·les anteriors: *Muerte por funky* i *Telecaster Circus*. *Ratafia supernova*, però, és la primera obra que escriu en català, i encara ha de trobar l'equilibri entre la fluïdesa en aquesta llengua i les interferències constants. Sigui com sigui, l'estructura de la novel·la és fresca i àgil. Cada capítol atrapa la lectora amb un doble mecanisme: la brevetat i la música. Com Jordi Cussà a *Cavalls salvatges* i *Formentera Lady*,

Casals encapçala els capítols amb una cançó. És especialment enginyós amb "Sex with your parents", el passatge en què en Pere intenta tallar la relació amb la Mireia -una noia que no l'omple intel·lectualment-, després d'una sessió de sexe a cals sogres.

Que Cussà és el far que guia *Ratafia supernova* no és cap secret. L'amic íntim d'en Pere revela que *Formentera Lady* el té encaterinat: "Estic fli-pant amb una novel·la escrita per un exionqui. Irvin Welsh? És català. Jordi Cussà". En tot cas, a *Ratafia supernova* la incursió en els viaranyos de la cocaïna s'aborda en clau d'humor i sovint frega l'absurd. Ni Casals és Cussà ni en Pere és en un Papasseit mort als 30 anys. Seria interessant, això sí, que Casals s'atrevis a escriure *L'Eve mai diu never*, la història amb què en Pere s'endinsa pels camins de la perdició. ●



LLIBRE
Ratafia supernova
Jordi Casals
Editorial Laertes, 2019
186 pàgines

El privilegi de lluitar

David Palau | @davidpalau_

“Un crit a l’esperança i contra la resignació i la frustració.” Així defineix Jordi Cuixart el seu darrer llibre, *Ho tornarem a fer*, editat per Ara Llibres i escrit íntegrament des de la presó, en els ja més de 600 dies des que el van tancar. I es fa difícil pensar que algú que està privat de llibertat ens pugui (i vulgui) donar esperança. Però així és Jordi Cuixart i així és aquesta obra.

Cuixart ens parla, sobretot, de la importància vital de basar la nostra lluita per la llibertat (insisteix: llibertat de tot i de tots, i per tots o per ningú) en la desobediència civil i en la no-violència.

Amb un repàs d'exemples històrics, amb un reguitzell amplíssim de cites i aforismes (per les quals té devoció) i amb una mirada retrospectiva de la seva condició de pres polític, especialment els darrers mesos, amb les 52 sessions de judici incloses.

Amb una serenitat i una honestat que no ens poden fer sinó (re)prendre els carrers, Cuixart escriu obeint la veu de la consciència, “la llei més important de la nostra vida”, i és així com ens encoratja a la lluita per la llibertat. Una lluita que, segons ell, pres polític, és “un privilegi”. ●



LLIBRE
Ho tornarem a fer
Jordi Cuixart
Ara Llibres, 2019
96 pàgines

De gustos...

Misael Alerm Pou | @La_Directa



LLIBRE
Gusto
Giorgio Agamben
Adriana Hidalgo
Editora, 2017
80 pàgines

Avegades hom sent que se li escapa l'expressió “de gustos no hi ha res escrit”. Com molts refranys, malgrat ser fàcilment rebutable -de gustos se n'ha escrit, i molt-, té una càrrega de veritat que ens costa d'explicar, que fa que encara l'usem avui dia. L'estètica és la ciència que s'ha encarregat històricament del gust, en tant que saber que gaudeix de l'objecte bell i com a forma de plaer que jutja a la bellesa. És en aquest sentit que es diu que no n'hi ha res escrit: és una ciència que no dona comptes de si mateixa, d'aquí

que es parli tant de varietat i de subjectivitat en el gust i que “no n'hi hagi res escrit”.

Però el gust pot anar més enrere en el temps i relacionar-se amb més contundència amb el saber i l'ètica. A *Gusto*, Agamben fa un passeig filosòfic i filològic per l'origen del gust que establí una escissió entre gust i saber, escissió que separà en dues la forma de mirar i relacionar-se amb el món: bellesa i ciència. La reconstrucció d'aquesta escissió és la tasca que esbossa i que retorna la força política i el magnetisme a aquest sentit oblidat. ●



“Necessitem produir per alimentar, no per especular”

Gemma Casal,
activista de la
campanya “Fruita
amb justícia social”

Activista feminista, implicada en el moviment antifeixista i antiracista, ha militat en diferents espais durant més de dues dècades. Des de fa un temps, està involucrada en col·lectius que denuncien la situació de les persones temporeres i migrades a Lleida. “L’any 2015 van desallotjar els temporers d’una plaça on dormien. Es va fer una crida pública per aturar el desallotjament: si la gent dorm al carrer, ja no la pots fer fora d’enlloc més. A la plataforma, que es va conformar en aquell moment, ens vam trobar entitats de l’església com Càritas, Arrels, d’altres en defensa de les migrades, la coordinadora d’ONG o Tanquem els CIE”, relata. A finals de 2016 van presentar una moció per crear un segell de fruita amb justícia social. Reclamen un consell regulador que certifiqui que la fruita no ha estat collida per mà d’obra esclava ni vulnerant els drets humans.

Mariana Cantero | @cantero_mariana

Situes les vulneracions de drets de les persones temporers en grans eixos...

Sí. El primer és la llei d’estrangeria i la política de fronteres. La majoria treballen a Espanya sense tenir una situació administrativa regularitzada, cosa que els aboca a la semiesclavitud, perquè no poden tenir contracte o treballen comprant el contracte d’altra gent. La responsabilitat és del govern espanyol. No pot ser que tanquin els ulls i no facin una nova regularització quan hi ha gent que fa anys que treballa a les campanyes agràries i contribueix a l’economia i no té la situació resolta. A més, pateixen pressió policial.

Quin és el segon eix?

El segon són els drets laborals. Els temporers no estan donats d’alta a la seguretat social, sinó al règim especial agrari, amb la qual cosa és l’empresari qui decideix quants dies cotitza el treballador. El conveni del camp és miserable, no se’ls paguen hores extres, en fan moltes i quan acaben de treballar no tenen dret a l’atur ni a demanar la renovació dels papers, perquè no arriben a treballar un any, que és el que es demana. El resultat és que aquestes persones marxen de Lleida a una altra campanya dins de l’Estat espanyol sense poder resoldre la situació.

Tenen accés a la salut pública?

Són nòmades dins de l’Estat espanyol. Moltes vegades no saben que poden tenir targeta sanitària. La majoria no té targeta a cap comunitat autònoma. Hi ha campaments on no entra gairebé ningú, s’han donat casos de tuberculosi i hi ha malalties ocasionades per la mateixa feina: molts tenen problemes de ferides de picades i fongs a la pell.

Quins altres serveis manquen per acollir la mà d’obra?

A Ponent la principal indústria és la fruitera: hi arriben 30.000 persones a treballar. S’han de crear albergs, la gent hi arriba sense contracte i el període en el qual està cercant feina ha de tenir allotjament. La Generalitat és la responsable directa d’això. I les empreses que vulnerin els drets de les treballadores no haurien de rebre ajudes públiques.

I la pagesia?

Hi ha una part de la pagesia que dona allotjament i paga segons conveni, però n’hi ha una altra que no ho fa i el cost social que deixen és molt elevat.

En campanya, es calcula que hi ha 2.000 persones dormint al carrer. També hi ha casos de racisme, maltractament i vexacions a la feina. La patronal no pot mirar cap a una altra banda i els sindicats agraris han de posar-s’hi i fer denúncies. També en són responsables les empreses de treball temporal, que són les primeres a vulnerar els drets. Estan fent tota aquesta tramitació, s’aprofiten dels salaris dels treballadors, no ofereixen allotjament i queden invisibilitzades en tota aquesta cadena.

Finalment, el context posa en qüestió el model agrari...

Sí, la fita més important és la del canvi de model agrari, diversificar la producció al camp per aconseguir la sobirania alimentària i poder pagar uns sous dignes. Necessitem una nova manera de consumir que no ens aboqui a l’agroindústria, la qual necessita molta mà d’obra vulnerable i no ens aporta res socialment ni mediambientalment i sotmet les explotacions familiars a treballar amb multinacionals. Necessitem produir per alimentar, no per especular. ●

Hi ha casos de racisme, maltractament i vexacions a la feina de la recollida de fruita